

แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

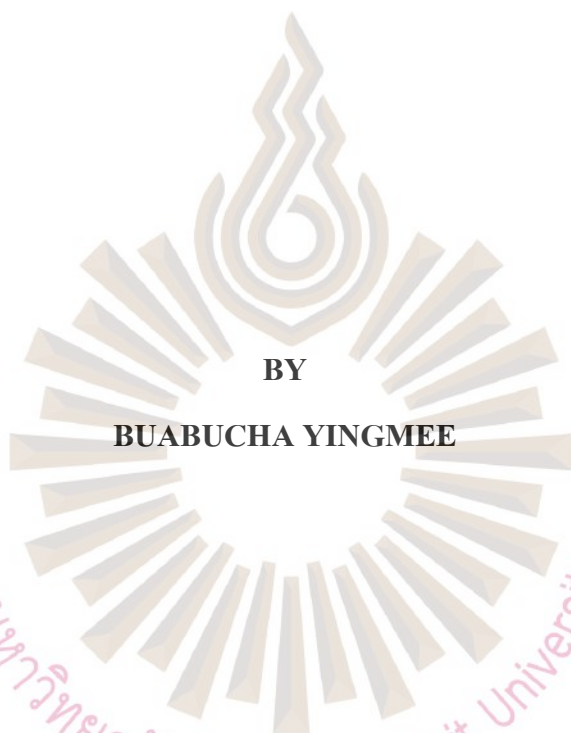
โดย
บัวบูชา ยิ่งมี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยครูสุริยเทพ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2566

**GUIDELINES FOR THE PROMOTION OF HEALTHY SCHOOL IN
A SCHOOL UNDER PATHUMTHANI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE, REGION 1**

BY

BUABUCHA YINGMEE

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
SURYADHEP TEACHERS COLLEGE**

**GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2023**

วิทยานิพนธ์เรื่อง

แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

โดย

บัวบูชา ยิ่งมี

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2566

ผศ.ดร.ประยุทธ์ ชูสอน
ประธานกรรมการสอบ

ผศ.ดร.พิมพ์ไธโร ลิ้มปัทม์
กรรมการ

ผศ.ดร.วัลลภา เกลิมวงศาเวช

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ. ร.ต. หญิง ดร. วรณี สุขสาตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

18 ตุลาคม 2566

Thesis entitled

**GUIDELINES FOR THE PROMOTION OF HEALTHY SCHOOL IN
A SCHOOL PATHUMTHANI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE, REGION 1**

by
BUABUCHA YINGMEE

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Education in Educational Administration

Rangsit University
Academic Year 2023

Asst.Prof.Prayuth Chisorn, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Asst.Prof.Pimurai Limpapath, Ph.D.
Member

Asst.Prof.Wallapa Chalermvongsavej, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plt.Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)
Dean of Graduate School
October 18, 2023

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เกลิมวงสาเวช อาจารย์ที่ปรึกษางานวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้รับคำแนะนำและข้อคิดเห็น นานัปการอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อีกทั้งยังปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริง มุ่งมั่น และความทุ่มเทของอาจารย์ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ์ ชูสอน ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เกลิมวงสาเวช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์อุไร ลิ้มปัทม์ กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ ขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ในการให้ข้อมูล รวมถึงการสร้าง ตรวจสอบ พัฒนา และปรับปรุงเครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้สอน คณาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัย ครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต ทุกท่านที่ได้มอบองค์ความรู้ให้อย่างเต็มความสามารถ อีกทั้ง การถ่ายทอดแนวคิด ประสบการณ์อันมีค่าให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษา ซึ่งล้ำค่ายิ่ง ต่อผู้วิจัย

สุดท้ายผลอันจะเป็นประโยชน์ ความดีความงามทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณที่เคารพยิ่ง ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่าน หากมีข้อบกพร่อง ประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

บัวบูชา ยິงมี
ผู้วิจัย

6304840 : บัวบูชา ยี่มี
 ชื่อวิทยานิพนธ์ : แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
 หลักสูตร : ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.วัลลภา เกลิมวงศาเวช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น และ 2) เสนอแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ส่วนผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$, S.D.=.99) และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.73$, S.D.=.58) ส่วนความต้องการจำเป็นของการดำเนินโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษาที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านผู้เรียนเป็นสุขและด้านครอบครัวเป็นสุข ($PNI_{modified}=1.59$) รองลงมา คือ ด้านชุมชนเป็นสุข ($PNI_{modified}=1.56$) ด้านโรงเรียนเป็นสุข ($PNI_{modified}=1.25$) และด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข ($PNI_{modified}=0.97$) ตามลำดับ และ 2) แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 54 แนวทาง

(วิทยานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 132 หน้า)

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริม, โรงเรียนสุภาพะ

6304840 : Buabucha Yingmee
 Thesis Title : Guidelines for the Promotion of Healthy School in a School
 PathumThani Primary Educational Service Area Office, Region 1
 Program : Master of Education in Educational Administration
 Thesis Advisor : Asst.Prof. Wallapa Chalermvongsavej, Ph.D.

Abstract

The objectives of this study were 1) to investigate the current conditions, desirable conditions and needs, and 2) to propose guidelines for the promotion of healthy schools under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office, Region 1. The samples in this study included 260 teachers and educational personnel in large schools under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office, Region 1. The data were collected from these samples using a questionnaire. In addition, the semi-structured interview was conducted with three informants who were experts in the field. The statistics used in the data analysis comprise percentage, mean, standard deviation, and Priority Needs Index (PNI_{modifide}).

The results of the analysis showed that 1) the current conditions of the healthy school operation were in an excellent level ($=4.07$, $S.D.=.99$), and the desirable conditions of the healthy school operation were in the highest level ($=4.73$, $S.D.=.58$), and the needs of the healthy school included the aspect of happiness of students and families ($PNI_{\text{modifide}}=.159$), followed by the aspect of happiness of the society ($PNI_{\text{modifide}}=.156$), the aspect of the happiness of the school ($PNI_{\text{modifide}}=.125$), and the aspect of good environment ($PNI_{\text{modifide}}=.097$), respectively. 2) According to the guidelines for the promotion of healthy schools, it was found that there were 54 guidelines.

(Total 132 pages)

Keywords: Promotion, Healthy School

Student's Signature Thesis Advisor's Signature

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญรูป	ฉ
บทที่ 1	บทนำ
	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 คำถามการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	7
1.6 นิยามศัพท์	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	11
2.1 หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาวะ	12
2.2 หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสุขภาวะ	20
2.3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีความต้องการจำเป็น	31
2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	38
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการวิจัย
	50
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 4 ผลการวิจัย	57
4.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	59
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	76
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	94
5.1 สรุปผลการวิจัย	95
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	97
5.3 การเสนอแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา	100
5.4 ข้อเสนอแนะ	103
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	111
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	118
ภาคผนวก ค รายละเอียดผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์	124
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ	126

สารบัญ (ต่อ)

ประวัติผู้วิจัย

หน้า

132

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2565	51
3.2 แสดงจำนวนข้อคำถามตามโครงสร้างเนื้อหา	53
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
4.2 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข	63
4.3 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านโรงเรียนเป็นสุข	60
4.4 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข	65
4.5 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านครอบครัวเป็นสุข	69
4.6 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านชุมชนเป็นสุข	72
4.7 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 รายด้าน	74
4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	76

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	7
2.1	แสดงการบูรณาการ 5 ด้านหลักของสุขภาวะ	14
2.2	แสดงองค์ประกอบสุขภาวะและความหมาย	16
2.3	แสดงโมเดลลำดับขั้นความสุข	25
2.4	แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของโรงเรียนสุขภาวะ	27
2.5	แสดงรูปแบบโรงเรียนสุขภาวะตามแนวคิดของ Izabella (2021)	28
3.1	แสดงขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	53

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ว่าด้วยเรื่องธรรมนูญสุขภาพของประเทศไทย สอดคล้องกับกระแสโลกเชิงปฏิบัติการดูแลสุขภาพ จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันรัฐบาลไทยได้ปฏิรูประบบสุขภาพโดยขยายกรอบการทำงานของหน่วยงานด้านสาธารณสุข จากการดูแลสุขภาพไปสู่การดูแลสุขภาพของพลเมืองไทย ซึ่งเปลี่ยนแปลงนิยามความหมายของสุขภาพในแบบเดิมให้ขยายสู่การเสริมสร้างให้พลเมืองไทยมีสุขภาพที่ดี และมีความสุขทั้งใน 4 มิติ คือ กาย จิต สังคม ปัญญา หรือวิญญาณ ซึ่งมีความสอดคล้องกับนิยามสุขภาพขององค์การอนามัยโลกที่ว่า สุขภาพ หมายถึง สภาวะความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม มิใช่เพียงจำกัดอยู่แค่เรื่องของโรคภัยไข้เจ็บหรือความบกพร่องหรือขีดจำกัดทางด้านร่างกายและจิตใจ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ [สสส.], 2560)

การพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นคนที่สมบูรณ์ พัฒนาไปได้อย่างรอบด้าน ทั้งกาย จิต สังคม ปัญญาหรือวิญญาณ ทั้งนี้การพัฒนาโรงเรียนสู่สุขภาพะเป็นโรงเรียนสุขภาพะที่มีรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการที่ยึดเอาสุขภาพะเป็นตัวตั้ง เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสุข องค์กรเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข ทุกองค์ประกอบล้วนเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันในตัวมนุษย์และสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งโรงเรียนสุขภาพะเป็นการปฏิรูปประเทศไทยที่สำคัญ สามารถเปลี่ยนการศึกษาที่สร้างความสุข หุุดสอนนักเรียนให้เรียนรู้จากการท่องจำ เนื่องด้วยการศึกษาที่ผ่านมาก่อให้เกิดทุกข์ทั่วไปหมด หากสามารถเปลี่ยนการศึกษาที่สร้างความสุขให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เริ่มตั้งแต่แก่นักเรียน ผู้ปกครองหรือแม้กระทั่งครู เมื่อทุกฝ่ายร่วมกันคิด ร่วมกันลงมือนับได้ว่าเป็นพลังที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุข อีกทั้งที่ผ่านมาแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนที่ครอบคลุมทุกอย่าง แต่อาจจะไม่เกิดขึ้นจริงหรืออาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยขาดภูมิปัญญาด้านการจัดการ เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการจัดการศึกษามุ่งเรียนเป็นรายวิชา เน้นให้นักเรียนท่องจำ มากกว่าการสอนด้วยความเข้าใจ

ขาดการจัดการที่ดีที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้และทำให้เกิดปัญญานำไปสู่ความสุข ถ้าการศึกษายังคงเป็นความทุกข์ นักเรียนก็จะเกลียดการศึกษา โดยธรรมชาติแล้ว สิ่งใดที่ทำให้เกิดความสุขมนุษย์จะมุ่งทำเรื่องนั้น ๆ ซึ่งหากการศึกษาทำให้นักเรียนเกิดความสุข ทุกคนก็จะมุ่งกลับมาเรียน และหากทุกโรงเรียนสร้างสุขภาวะ ในโรงเรียนก็จะทำให้มีความสุขได้อย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข (มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, 2556)

เป้าหมายของ สสส. ที่มีความต้องการให้ทุกคนมีอายุยืนยาวขึ้นอย่างมีสุขภาวะ จึงเล็งเห็นถึงการวางรากฐานการพัฒนาสร้างและเสริมให้เด็กและเยาวชนของไทยมีศักยภาพและคุณภาพที่เพียงพอเหมาะสม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว ร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนตามกรอบแนวคิด เพื่อพัฒนาสุขภาวะของผู้เรียนทั้ง 4 มิติ พร้อมพัฒนาและยกระดับการทำงานโรงเรียนให้เป็นพื้นที่รากฐานการทำงานโรงเรียนสุขภาวะ ผ่านโครงการและภาคีเครือข่าย อีกทั้งยังได้ความร่วมมือกับคุรุสภา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา ในการร่วมมือกันในการปฏิรูประบบการพัฒนาครูแนวใหม่ที่สามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (สสส., 2560)

ในส่วนของการส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นโรงเรียนสุขภาวะนั้น ควรมีการประเมินความต้องการจำเป็น ทั้งการประเมินความต้องการภายนอกที่มุ่งหวังให้สถานศึกษาได้รับความต้องการที่มีความจำเป็นที่เป็นประโยชน์ต่อในองค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคต และการประเมินความต้องการจำเป็นภายใน เพื่อวิเคราะห์ ศึกษาดูความต้องการ นำไปสู่การคัดเลือกความต้องการที่มีความจำเป็นภายในขอบเขตของสถานศึกษา (Witkin & Altschuld, 1995) ซึ่งองค์ประกอบของโรงเรียนสุขภาวะมีความจำเป็นมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับระดับความต้องการจำเป็น สารเนื้อหา ระดับความลึกซึ้ง ช่วงเวลาที่ต้องการ ธรรมชาติของข้อมูลหรือแม้กระทั่งเจ้าของความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

การสร้างโรงเรียนสุขภาวะเป็นการพัฒนาทั้งคุณภาพของการศึกษาและคุณภาพของชีวิต ซึ่งครูคือหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนกระบวนการสู่โรงเรียนสุขภาวะอย่างสมบูรณ์แบบโดยเน้นการพัฒนาและประยุกต์ใช้ตามสภาพบริบทของแต่ละโรงเรียน ภายใต้เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสุขภาวะ เกิดการหล่อหลอมเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นบุคคลที่มี

สุขภาวะสมบูรณ์ ดังนั้นการสร้างเสริมศักยภาพและพัฒนาสถานศึกษาให้มีความสามารถในการบริหารจัดการ รวมถึงจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสุขภาวะให้กับผู้เรียน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้การสร้างสุขภาวะประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งกาย จิต สังคม ปัญญาหรือ วิญญาณ โรงเรียนสุขภาวะทั้ง 5 ด้าน (ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข) จึงเป็นแนวทางในการพัฒนาที่คาดว่าจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ชัดเจนที่สุด (มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, 2556)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีมาตรการให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบปกติหรือแบบ on site ที่ปลอดภัย ซึ่งนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องสามารถอยู่ได้กับโควิด 19 ในสถานศึกษาที่ยังคงสร้างผลกระทบโดยตรงทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้คุณภาพชีวิตที่ลดลง จึงมีแนวทางสร้างความพร้อม ความปลอดภัย และการเฝ้าระวัง ที่มุ่งเสริมทั้งสุขภาพและสุขภาวะ รวมถึงฟื้นฟูคุณภาพชีวิตที่ดีในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ประสานความร่วมมือกับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และได้ริเริ่มโครงการสุขภาวะสู่สถานศึกษา และดำเนินการพัฒนาเป็นโรงเรียนสุขภาวะให้เป็นรูปธรรม สร้างและเสริมให้เด็กและเยาวชนมีศักยภาพและคุณภาพที่เพียงพอเหมาะสมอย่างรอบด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2565)

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่าการศึกษาแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสามารถนำผลที่ได้จากการดำเนินการมาปรับประยุกต์ใช้ในกระบวนการประเมินว่าสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ผู้เรียนเป็นสุข 2) โรงเรียนเป็นสุข 3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข 4) ครอบครัวเป็นสุข และ 5) ชุมชนเป็นสุข ซึ่งในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันและส่งเสริมกัน อีกทั้งยังคาดว่าจะต้องส่งผลในเชิงบวกต่อระบบการศึกษาของไทย และยังสามารถวิเคราะห์ไปเป็นผลจุดอ่อนและจุดแข็งของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวคิดความต้องการจำเป็น ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องด้วยการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ คาดว่าจะมีความพร้อมและได้รับการสนับสนุนมากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งจำแนกขนาดโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนที่ปรากฏในสถานศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

1.2.2 เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับใด

1.3.2 แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยศึกษาแนวคิดโรงเรียนสุภาพะของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (2560), มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (2560) และ เครือข่ายโรงเรียนสุภาพะ ภาคอีสานตอนล่าง (2561) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ผู้เรียนเป็นสุข 2) โรงเรียนเป็นสุข 3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข 4) ครอบครัวเป็นสุข และ 5) ชุมชนเป็นสุข

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 813 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คอ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 เนื่องด้วย การบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ มีความพร้อมและได้รับการสนับสนุนมากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก กว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งจำแนกขนาดโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนที่ปรากฏในสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Mogan (1970) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 260 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) โรงเรียนสุขภาวะ คือ โรงเรียนที่มีส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กและเยาวชน เป็นบุคคลที่สมบูรณ์อย่างรอบด้าน ทั้งกาย จิต สังคม ปัญญาหรือวิญญาณ ซึ่งมีกระบวนการบริหาร จัดการที่เน้น สุข เป็นสำคัญ เมื่อผู้เรียนเป็นสุข องค์การการศึกษาเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข ชุมชนก็จะเป็นสุข จะเห็นได้ว่า สุข ที่เกิดขึ้นนั้น มีความสัมพันธ์ และเป็นส่วน สนับสนุนกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

(1) ผู้เรียนเป็นสุข หมายถึง ผู้เรียนมีสุขภาพดี ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติ ให้ตนเองพ้นจากอันตราย ผู้เรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้เรียนมีวินัย รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ และผู้เรียนกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน

(2) โรงเรียนเป็นสุข หมายถึง โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อ การสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน โรงเรียนมีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้าง ให้ผู้เรียนมีสุขภาพดี โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น โรงเรียนมีกระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การติดตาม ประเมินผลร่วมกันภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และโรงเรียน มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน

(3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข หมายถึง โรงเรียนเป็นเขตปลอดเหล้า บุหรี่ การพนัน และสิ่งเสพติด โรงเรียนมีการคัดเลือกวัสดุ อุปกรณ์และอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ ต่อสุขภาวะของผู้เรียน บรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียนเอื้อต่อการจัดการจัดการกระบวนการ เรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนมีระบบป้องกันภัยและมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ และโรงเรียน มีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนมีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่นและส่งเสริม การเรียนรู้

(4) ครอบครัวเป็นสุข หมายถึง ครอบครัวรับฟังและให้คำปรึกษา ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในการป้องกันความเสี่ยงต่อพฤติกรรมทำลายสุขภาพ ครอบครัว

และโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาวะ เพื่อร่วมพัฒนาสุขภาวะของผู้เรียน ครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน และครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาวะของโรงเรียน

(5) ชุมชนเป็นสุข หมายถึง ชุมชนมีสถานที่สร้างเสริมการจัดการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน เปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนได้แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเชิงสุขภาวะของผู้เรียน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน และชุมชน โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2) แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษาของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: ปรับปรุงจาก เครือข่ายโรงเรียนสุภาพะ ภาคอีสานตอนล่าง, 2561; มุลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, 2561; โรงเรียนสุภาพะของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2560

1.6 นิยามศัพท์

สภาพปัจจุบัน หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะตรงกับสภาพที่เป็นอยู่เกี่ยวกับโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมหรือความคาดหวังที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พึงมี

ความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นทางการ ซึ่งกำหนดช่องว่างผลผลิตในปัจจุบันหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต โดยนำมาจัดลำดับความสำคัญและเลือกสิ่งเห็นว่าสำคัญที่สุดแล้วนำมาแก้ปัญหา หรือสามารถกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าความต้องการจำเป็น คือ ผลต่างระหว่างสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นอยู่จริง

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียน 601-1500 คน ภายใต้การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการและจัดระบบการศึกษาให้ไปในทิศทางเดียวกันให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วยโรงเรียนในพื้นที่ทั้งหมด 4 อำเภอ คือ 1) อำเภอเมืองปทุมธานี 2) อำเภอลองหลวง 3) อำเภอลาดหลุมแก้ว และ 4) อำเภอสามโคก

โรงเรียนสุขภาวะ หมายถึง โรงเรียนที่มีส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์อย่างรอบด้าน ทั้งกาย จิต สังคม ปัญญาหรือวิญญาณ ซึ่งมีกระบวนการบริหารจัดการที่เน้น สุข เป็นสำคัญ เมื่อผู้เรียนเป็นสุข องค์กรการศึกษาเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข ชุมชนก็จะเป็นสุข จะเห็นได้ว่า สุข ที่เกิดขึ้นนั้น มีความสัมพันธ์และเป็นส่วนสนับสนุนกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1) ผู้เรียนเป็นสุข หมายถึง ผู้เรียนมีสุขภาพดี ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติให้ตนเองพ้นจากอันตราย ผู้เรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้เรียนมีวินัย รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบและผู้เรียนกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน

2) โรงเรียนเป็นสุข หมายถึง โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน โรงเรียนมีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาวะ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น โรงเรียนมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การติดตาม ประเมินผลร่วมกันภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน

3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข หมายถึง โรงเรียนเป็นเขตปลอดเหล้า บุหรี่ การพนัน และสิ่งเสพติด โรงเรียนมีการคัดเลือกวัตถุดิบ เครื่องดื่มและอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาวะของผู้เรียน บรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียนเอื้อต่อการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนมีระบบป้องกันภัยและมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ และโรงเรียนมีการจัดสภาพบริเวณ โรงเรียนมีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่นและส่งเสริมการเรียนรู้

4) ครอบครัวเป็นสุข หมายถึง ครอบครัวรับฟังและให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ แก่ผู้เรียนในการป้องกันความเสี่ยงต่อพฤติกรรมทำลายสุขภาวะ ครอบครัวและโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาวะ เพื่อร่วมพัฒนาสุขภาวะของผู้เรียน ครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน และครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาวะของโรงเรียน

5) ชุมชนเป็นสุข หมายถึง ชุมชนมีสถานที่สร้างเสริมการจัดการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน เปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนได้แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเชิงสุขภาวะของผู้เรียน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน และชุมชน โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

แนวทางการส่งเสริม หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการในโรงเรียนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เน้นการจัดกระบวนการทำงานให้เกิดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การทำให้ผู้เรียนเป็นสุขทั้งร่างกาย จิตใจ ทักษะชีวิต ความเป็นพลเมืองดี และความรักในการเรียนรู้

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 การวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้ทราบถึงองค์ประกอบและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียน สุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์

1.7.2 สามารถนำผลจากการศึกษาค้นคว้า ใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.7.3 สถานศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลของการศึกษาไปปรับประยุกต์ใช้ได้

1.7.4 หน่วยงานต้นสังกัดได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเกี่ยวกับการส่งเสริมโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนสุภาพะ และนำผลข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมโรงเรียน สุภาพะสำหรับสถานศึกษาให้เกิดองค์ความรู้และประโยชน์สูงสุด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ และเรียบเรียงรายละเอียด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการวิจัย ขอเสนอหัวข้อและสาระตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับสุภาพะ
 - 2.1.1 ความหมายของสุภาพะ
 - 2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับสุภาพะ
 - 2.1.3 องค์ประกอบของสุภาพะ
 - 2.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อสุภาพะ
- 2.2 หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสุภาพะ
 - 2.2.1 ความหมายของโรงเรียนสุภาพะ
 - 2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสุภาพะ
 - 2.2.3 องค์ประกอบของโรงเรียนสุภาพะ
 - 2.2.4 รูปแบบของโรงเรียนสุภาพะ
 - 2.2.5 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนสุภาพะ
- 2.3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีความต้องการจำเป็น
 - 2.3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.3.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.3.3 ประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.3.4 กระบวนการในการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.3.5 หลักประเมินความต้องการจำเป็น
- 2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 งานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับสุภาพะและโรงเรียนสุภาพะ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับสุขภาวะและโรงเรียนสุขภาวะ

2.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการจำเป็น

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาวะ

2.1.1 ความหมายของสุขภาวะ

องค์การอนามัยโลก นิยามคำว่า สุขภาพ (Health) ไว้ดังนี้ สุขภาพเป็นภาวะที่เป็นสุขทางกาย (Physical Well-being) ภาวะที่เป็นสุขทางจิตใจ (Mental Well-being) ภาวะที่เป็นสุขทางสังคม (Social Well-being) และภาวะที่เป็นสุขทางจิตวิญญาณ (Spiritual Well-being) ทั้ง 4 มิติ เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ดังนั้นสุขภาพมิใช่เพียงร่างกายที่ปราศจากโรคหรือความพิการเท่านั้น แต่เป็นสุขภาพที่สมบูรณ์ทุกมิติ (World Health Organization, 1998)

สุขภาวะ คือ ความเป็นอยู่ที่ดีหรือเป็นสุข ในลักษณะองค์รวม (Holistic) ของสุขภาวะด้านต่าง ๆ คือ สุขภาวะทางกาย (Physical) สุขภาวะทางอารมณ์ (Emotional) สุขภาวะทางสังคม (Social) สุขภาวะทางสติปัญญา (Intellectual) และสุขภาวะทางจิตวิญญาณ (Spiritual) ซึ่งล้วนมีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการมีสุขภาพที่ดี แบบดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดอย่างน่าพอใจที่สุด (สิวลดวงหะคลัง, 2555)

ในการนี้ เครือข่ายโรงเรียนสุขภาวะ ภาคอีสานตอนล่าง (2561) ให้ความหมาย สุขภาวะ หมายถึง การดำรงชีพของบุคคลอย่างมีความสุข ทั้งร่างกายและจิตใจ มิใช่เพียงแค่มิมีโรคภัยไข้เจ็บ แต่รวมไปถึงการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข มีร่างกายที่แข็งแรง จิตใจที่แข็งแรง มีความสุขอยู่ในสังคมโลกปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บางสิ่งบางอย่างที่เกิดขึ้นนั้น ก่อให้เกิดภาวะคุกคามต่อสุขภาวะของคนไทย ส่งผลต่อปัญหาด้านสุขภาพและมลภาวะ การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับอาหารวิถีชีวิต ค่านิยมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป ล้วนก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพทั้งสิ้น ซึ่งโรคภัยและอุปนิสัยสามารถป้องกันหรือลดอัตราเสี่ยงลงได้ ภายใต้ความร่วมมือร่วมใจจากฝ่ายหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ช่วยสร้างเสริมสุขภาวะให้กับสังคม

ส่วน ประวิต เอรารรณ์ (2562) ให้ความหมาย สุขภาวะ คือ ภาวะที่อุดมไปด้วยความสุขทั้งทางด้านร่างกาย ด้านใจ ด้านจิต และด้านสังคม ประกอบด้วย 1) การมีสุขภาวะทางร่างกาย คือ

การที่เราสามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่ได้ตามวัยอายุ และอัตราภาพ 2) การมีสุขภาวะทางใจ คือ การที่เรามีอารมณ์ความรู้สึก ที่ยินดีและเป็นสุข ไร้ซึ่งความเครียด ความกังวล มีสติสัมปชัญญะ และความคิดตามควรแก่วัย อายุ และอัตราภาพ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ 3) การมีสุขภาวะทางจิต คือ การที่เรามีความสุขที่เกิดจากการเข้าใจธรรมชาติ เข้าใจความจริงแห่งชีวิต จนเกิด ความรอบรู้ มีความรัก ศรัทธาและปรารถนาดีต่อสรรพสิ่ง และ 4) การมีสุขภาวะทางสังคม คือ ทักษะความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมในสังคมอย่างมีความสุข สามารถปฏิบัติตามกฎกติกาที่เป็นบรรทัดฐานของสังคมที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ มีน้ำใจ เอาใจใส่ ให้อภัย เอื้ออาทร และมีความอดทนต่อการอยู่ร่วมกัน

โดยที่ เพ็ญ สุขมาก (ม.ป.ป.) กล่าวว่า สุขภาวะ คือ ภาวะความสมบูรณ์ที่เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล ทั้งทางกาย จิต สังคม และปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงพลวัตกับปัจจัย ด้านปัจเจกบุคคล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านระบบกลไก รวมไปถึงระบบบริการสุขภาพ

กล่าวโดยสรุป สุขภาวะ หมายถึง สภาวะที่เป็นสุข มิใช่เพียงแค่การไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ แต่เป็นการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในภาวะทั้ง 4 มิติ ได้แก่ ภาวะทางร่างกาย ภาวะทางใจ ภาวะทางจิต และภาวะทางปัญญา เป็นปัจจัยที่ส่งผลของบุคคลต่อสถานการณ์รอบตัวในขณะนั้น ซึ่งสภาวะเหล่านั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของแต่ละบุคคล และองค์รวมทุกมิติของสุขภาวะจะยังขึ้นอยู่กับสุขภาวะหรือสุขภาพที่ดี

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาวะ

Tesluk (2002) ได้แบ่งประเภทปัจจัยกำหนดสุขภาวะไว้ 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านปัจเจกบุคคล (Individual Factor) 2) ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (Social and Environmental Factor) และ 3) ปัจจัยด้านองค์กรหรือสถาบัน (Institution Factor)

Adams (2010) มีแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาวะ โดยแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 6 ด้านที่เชื่อมโยงกัน เมื่อมิติใดมิติหนึ่งใน 6 ด้าน มีการพัฒนา ก็จะส่งผลให้สุขภาวะมิติที่เหลือเติบโตขึ้นไปด้วย มีรายละเอียดดังนี้

1) สุขภาวะด้านร่างกาย (Physical Wellness) คือ การที่บุคคลรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตดี มีพฤติกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ

2) สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (Spiritual Wellness) คือ การมีชีวิตอยู่อย่างรู้คุณค่าของตนเอง มีความหมาย มีเป้าหมาย รวมไปถึงมีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

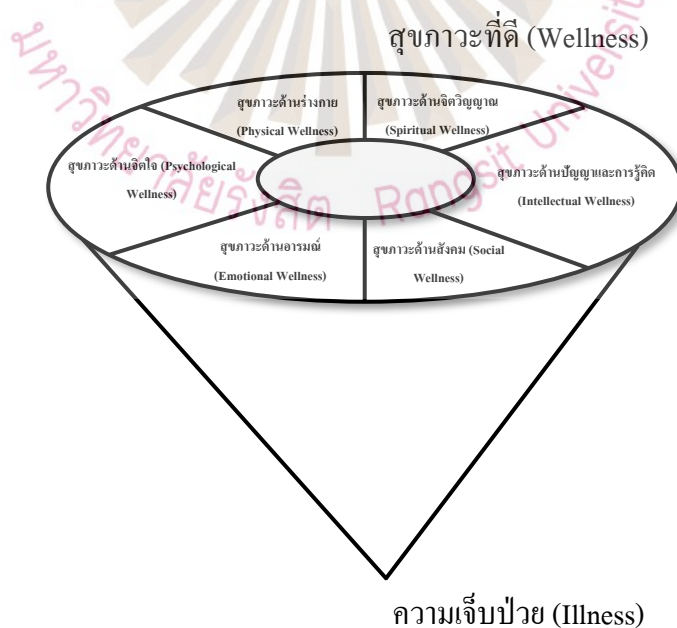
3) สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (Intellectual Wellness) คือ มีกระบวนการทางปัญญาที่เหมาะสม

4) สุขภาวะด้านสังคม (Social Wellness) คือ การตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น และการรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ยอมรับและเข้าใจ ช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

5) สุขภาวะด้านอารมณ์ (Emotional Wellness) คือ การมีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถตระหนักถึงและเข้าใจในอารมณ์ ความรู้สึก ทั้งของตนเองและผู้อื่น รวมถึงมีการจัดการอารมณ์ทั้งทางบวกและทางลบได้อย่างเหมาะสม

6) สุขภาวะด้านจิตใจ (Psychological Wellness) คือ การมีความเชื่อในความสามารถของตนเอง มีความพร้อมที่จะเปิดใจกว้างที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ และรู้จักมองโลกในแง่ดี

Myer (2000) ให้แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาวะว่าเป็นการบูรณาการ 5 ด้านหลักของสุขภาวะอย่างสมดุล หากด้านใดลดลงหรือเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลต่อด้านอื่นด้วย มีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 แสดงการบูรณาการ 5 ด้านหลักของสุขภาวะ

ที่มา: Adams, 2010

1) ด้านจิตวิญญาณ (Spirituality) หมายถึง การตระหนักรู้ถึงการดำรงอยู่ และความเชื่อมโยงของตนกับสิ่งรอบตัว

2) ด้านการมีทิศทางของตนเองและมีเป้าหมายของชีวิต (Self-Direction) หมายถึง การมีการดำเนินชีวิตแต่ละวันอย่างมีเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย (1) การรับรู้คุณค่าแห่งตน (Sense worth) (2) การรับรู้ถึงการควบคุม (Sense of control) (3) ความเชื่อบนพื้นฐานของความเป็นจริง (Realistic beliefs) (4) การตระหนักรู้ในอารมณ์และการเผชิญปัญหา (Emotional awareness and coping) (5) การแก้ไขปัญหาและการสร้างสรรค์ (Problem solving and creativity) (6) การมีอารมณ์ขัน (Sense of humor) (7) การมีภาวะโภชนาการที่ดี (Nutrition) (8) การออกกำลังกาย (Exercise) (9) การดูแลตนเอง (Self-care) (10) การจัดการกับความเครียด (Stress management) 9) การมีเอกลักษณ์ทางเพศ (Gender identify) และ (11) การมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural identify)

3) ด้านการทำงานและการใช้เวลาว่าง (Work and Leisure) หมายถึง การมีรายได้ที่เหมาะสมกับหน้าที่การงาน มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงาน มีความพึงพอใจในตำแหน่งหน้าที่การงาน และมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงาน ใช้เวลาว่างกับกิจกรรมที่สนุกสนาน ร่าเริง

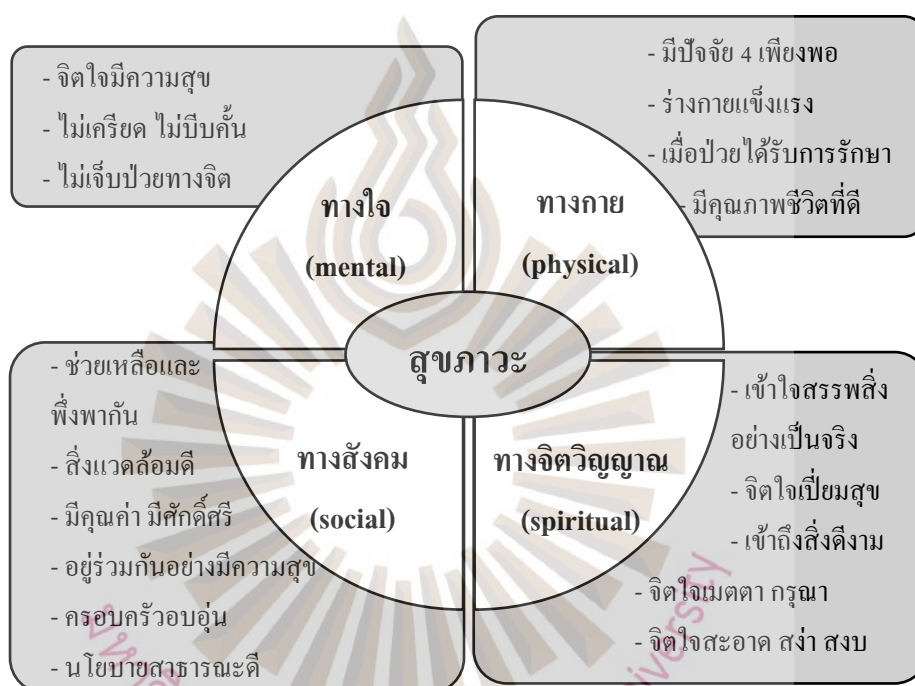
4) ด้านมิตรภาพ (Friendship) หมายถึง การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น การได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลและชุมชน ที่นอกเหนือความสัมพันธ์ทางครอบครัว

5) ด้านความรัก (Love) หมายถึง การมีความรู้สึกว่าเป็นที่รักของบุคคลรอบข้าง และมีความผูกพันใกล้ชิด

จากแนวคิดข้างต้น สุขภาวะเป็นการประเมินตนเองในแต่ละด้านของบุคคลว่ามีสุขภาพที่ดี มีปัจจัยต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันในตัวบุคคลที่จะใช้จัดการกับความเครียด ความกดดันในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีปัจจัยด้านจิตใจ และวิญญาณเป็นหัวใจสำคัญ หากสุขภาพใจดีก็จะบ่งบอกถึงสุขภาพจิตที่ดี

2.1.3 องค์ประกอบของสุขภาวะ

อำพล จินดาวัฒนะ (2547) แบ่งองค์ประกอบของสุขภาวะเป็นความสมบูรณ์ทางกาย ความสมบูรณ์ทางใจ ความสมบูรณ์ทางสังคม และความสมบูรณ์ทางจิตวิญญาณ หรือภาวะที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เป็นภาวะปกติสุขอย่างสมบูรณ์ทุกมิติ มิใช่เพียงปราศจากโรคภัย แต่รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ทางสังคมด้วย รายละเอียด ดังรูปที่ 2.2

รูปที่ 2.2 แสดงองค์ประกอบสุขภาวะและความหมาย

ที่มา: อำพล จินดาวัฒนะ, 2547

ในทิศทางเดียวกัน ประเวศ วะสี (2549) กล่าวถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางปัญญา สุขภาวะแต่ละด้านมีองค์ประกอบด้านละ 4 รวมเป็นสุขภาวะ $4 \times 4 = 16$ ดังนี้

- 1) สุขภาวะทางกาย ประกอบด้วย ร่างกายแข็งแรง ปลอดภัย มีความปลอดภัย สอดคล้องกับปัจจัย 4 ซึ่งมาจากการมีสัมมาชีพ
- 2) สุขภาวะทางจิต ประกอบด้วย ความดี ความงามหรือสุนทรีย์ ความสงบ ความมีสติ

3) สุขภาวะทางสังคม ประกอบด้วย สังคมสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์ที่ดีในทุกระดับ สังคมแข็งแรง สังคมยุติธรรม และสังคมสันติสุข

4) สุขภาวะทางปัญญา ประกอบด้วย ปัญญารู้รอบรู้ทัน ปัญญาทำเป็น ปัญญาอยู่ร่วมกันเป็นปัญญามรรลือสุภาพ

พระไพศาล วิสาโล (2552) กล่าวถึง สุขภาวะหรือความเป็นปกติสุขในภาพรวมว่ามี 4 ด้าน ดังนี้

1) สุขภาวะทางกาย ได้แก่ การมีสุขภาพดี ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ ไม่อดอยาก ไม่หิวโหย อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อสุขภาพ ปราศจากมลพิษหรือมลภาวะ มีการดูแลเอาใจใส่ร่างกายอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีปัจจัย 4 เพียงพอต่อสุขภาพและการใช้สอยอย่างถูกต้องและเหมาะสม

2) สุขภาวะทางสังคม ได้แก่ การที่อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างกลมกลืน ราบรื่น เป็นสุข ซึ่งประกอบไปด้วยไมตรีจิต ปราศจากซึ่งความริวราวน มีสวัสดิภาพในชีวิต มีสิทธิเสรีภาพที่จะได้รับการคุ้มครอง และไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

3) สุขภาวะทางจิต ได้แก่ การที่มีจิตใจที่สดชื่น เบิกบาน แจ่มใส สงบสุข มีความมั่นคงภายใน มีกำลังใจ ไม่ท้อแท้ มีจิตใจที่อ่อนโยน เมตตา กรุณา และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

4) สุขภาวะทางปัญญา ได้แก่ การที่มีความรู้และความคิดในเชิงบวก มีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีความรู้สึกรักใคร่ และพิจารณาด้วยเหตุผล สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยปัญญา ประสบความสำเร็จได้ด้วยความสามารถของตนเอง รวมถึงเป็นที่พึงแห่งตน

วิสัยทัศน์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2553) กล่าวว่า คนไทยมี สุขภาวะยั่งยืน หมายถึง คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ กายจิต สังคม และปัญญา

1) สุขภาวะทางกาย คือ การมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีเศรษฐกิจพอเพียง มีสิ่งแวดล้อมที่ดี และไม่มีอุบัติเหตุ

2) สุขภาวะทางจิต คือ จิตใจที่เป็นสุข ผ่อนคลาย ไม่เครียด คล่องแคล่ว มีความเมตตา กรุณา มีสติและสมาธิ

3) สุขภาวะทางสังคม คือ การอยู่ร่วมกันด้วยดีในครอบครัว ชุมชน สถานที่ทำงาน และในสังคมโลก ซึ่งรวมถึงการมีบริการทางสังคมที่ดีและมีสันติภาพ

4) สุขภาวะทางปัญญา (จิตวิญญาณ) คือ ความสุขอันประเสริฐที่เกิดจากการมีจิตใจที่สูง สามารถเข้าถึงความจริงทั้งหมด ลดละความเห็นแก่ตัว มุ่งเข้าถึง สิ่งสูงสุด หมายถึง พระนิพพาน หรือพระผู้เป็นเจ้าหรือความดีสูงสุด ซึ่งล้วนแล้วแต่ความเชื่อที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

จากการกล่าวถึงองค์ประกอบของสุขภาวะ องค์ประกอบแต่ละด้านของสุขภาวะนั้น เป็นความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ด้วย สามารถสรุปได้ คือ 1) สุขภาวะทางกาย 2) สุขภาวะทางจิต 3) สุขภาวะทางสังคม 4) สุขภาวะทางปัญญา

2.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาวะ

Marmot (2000) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาวะ ดังนี้

- 1) โครงสร้างทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยทางชีวภาพ ประสบการณ์ในชีวิต สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ความยากจน สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ทูพโภชนาการ ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม และสุขภาพ พฤติกรรมสุขภาพ การให้บริการสุขภาพของรัฐ ระดับการศึกษา ประเพณีวัฒนธรรม เครือข่ายทางสังคม องค์กรทางสังคม ความไม่ปลอดภัยในอาชีพ รวมถึงการนับถือตนเองต่ำ
- 2) พัฒนาการวัยเด็ก เกิดจากปัจจัยทางครอบครัวที่เชื่อมโยงต่อสุขภาพวัยเด็ก ไปยังสุขภาพวัยผู้ใหญ่ สาเหตุเดียวดับปัจจัยโครงสร้างทางสังคม นอกจากปัจจัยดังกล่าวยังมีการขาดการดูแลและการรักษาพยาบาลในวัยทารกและวัยเด็ก หรือแม้กระทั่งในหญิงมีครรภ์ และการขาดสารอาหารและการติดเชื้อในเด็ก
- 3) ช่วงชีวิต มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม
- 4) สภาพการมีงานทำและการว่างงาน เกิดจากปัจจัยโครงสร้างทางสังคมส่งผลต่อสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว รวมถึงพัฒนาการของเด็กอีกด้วย สาเหตุของการเจ็บป่วย พฤติกรรมสุขภาพ แรงกดดันในชีวิต ลักษณะปัจเจกบุคคล ขาดความชำนาญในงาน ความไม่มั่นคงของงานนำไปสู่ความยากจน
- 5) การคมนาคม มีสาเหตุจากวัฒนธรรมความเป็นอยู่ รายได้ ระดับชั้นทางสังคม ซึ่งมีผลเชื่อมโยงต่อการใช้ยานพาหนะ เชื่อมโยงต่ออุบัติเหตุ มลพิษทางอากาศ รวมถึงปัญหาสุขภาพ
- 6) เครือข่ายการช่วยเหลือสังคม ได้แก่ ปัจจัยความสัมพันธ์ในครอบครัว ตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อน ชุมชนและสังคม รายได้ การศึกษา ระดับชั้นทางสังคม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปัจจัยของปัจเจกบุคคล

7) อาหารและโภชนาการ โภชนาการในวัยทารกและก่อนคลอดส่งผลต่อสุขภาพผู้ใหญ่ พฤติกรรมการบริโภคและให้อาหารเด็กและทารก ผลกระทบจากการผลิตอาหารแนวใหม่ ผลจากตลาดการค้าและบริโภคนิยม (โลกไร้พรมแดน)

8) ความยากจน ส่งผลกระทบต่อปัจจัยทั้ง 7 ข้อดังกล่าว

9) พฤติกรรมสุขภาพและทักษะชีวิต ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภค แบบแผนการดำเนินชีวิต ซึ่งมีสาเหตุจากความยากจน ขาดการศึกษา ว่างาน ขาดอาชีพ ขาดรายได้ พฤติกรรมส่วนบุคคล

10) ระบบบริการสุขภาพ สาเหตุอาจเกิดจากนโยบายสุขภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การกระจายอำนาจและความมีประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่น ทั้งความไม่เท่าเทียมกันในสังคมและการเข้าถึงบริการและการสื่อสาร

กาญจนา นาตะพนิช และคณะ (2547) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาวะ ประกอบด้วย

1) ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ ระดับชั้นสังคม ความยากจน การศึกษา พฤติกรรมสุขภาพ การแข่งขัน พันธุกรรม ความคิด ความเชื่อ อัตราการเพิ่มของประชากรที่ลดลงอายุขัยที่สูงขึ้น ผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น และการอพยพแรงงานที่ผิดกฎหมาย

2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ระดับรายได้ อาชีพ การจ้างงาน การไม่มีงานทำ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ การขยายตัวของ การสื่อสาร การคมนาคม การสาธารณสุข ปลอดภัย ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ศีลธรรม และจริยธรรม

3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ป่าไม้มีจำนวนลดลง มลพิษทางดิน มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ ขยะมูลฝอย รวมถึงของเสียอันตราย การเปลี่ยนแปลงของจุลินทรีย์ แมลง และสัตว์นำโรค

4) ปัจจัยด้านการเมืองและการปกครอง ได้แก่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม การกระจายโครงสร้างพื้นฐานของระบบบริการสาธารณสุขทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การปรับปรุงและสร้างระบบสาธารณสุขแบบบูรณาการ และการแข่งขันกันในด้านคุณภาพ

จากข้อมูลข้างต้น กล่าวคือ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีผลต่อสุขภาวะ เช่น โครงสร้างทางสังคม พัฒนาการ ช่วงชีวิต สภาพการทำงาน การคมนาคม ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ สังคมและเศรษฐกิจ ทักษะการใช้ชีวิตในด้านต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งการได้รับบริการทางด้านสุขภาพ ที่กล่าวมานั้น ล้วนเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาวะทั้งในเชิงบวกและเชิงลบทั้งสิ้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสุขภาวะ

2.2.1 ความหมายของโรงเรียนสุขภาวะ

Hoy (1991) กล่าวว่า โรงเรียนสุขภาวะ คือ สภาพการทำงานตามภารกิจที่จำเป็นของโรงเรียนในระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับเทคนิคตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ซึ่งองค์กรมีการทำงาน 3 ระดับ คือ 1) ระดับสถาบัน 2) ระดับการจัดการ 3) ระดับเทคนิค ซึ่งทั้ง 3 ระดับดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน สามารถแสดงออกถึงความต้องการที่จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ ดังนั้นองค์กรที่มีสุขภาพที่ดี จะเป็นตัวชี้วัดให้ทราบว่าการบริหารองค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

World Health Organization (1998) ได้ให้ความหมายของ โรงเรียนสุขภาวะ คือ โรงเรียนที่มีขีดความสามารถ แข็งแกร่ง มั่นคงที่จะเป็นสถานที่ที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี โดยมีการดำเนินงานดังนี้

- 1) ตั้งจุดประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนสุขภาวะและความปลอดภัยในโรงเรียน
- 2) ดำเนินนโยบายที่สร้างเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดี ทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ตามศักยภาพ รวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 3) ช่วยพัฒนาระบบสังคมในชุมชนให้มีวัฒนธรรมในการรับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชน
- 4) ครูให้การส่งเสริมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ ส่งผ่านทางนักเรียนสู่ครอบครัวและชุมชน
- 5) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการส่งเสริมสุขภาพของครูและบุคลากรในโรงเรียน รวมถึงนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรที่เกี่ยวข้อง
- 6) จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการศึกษาและการทำงาน

- 7) มีการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาให้กับนักเรียน โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และมีส่วนร่วม
- 8) มุ่งเน้นภาวะโภชนาการของนักเรียนให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะ การบริการอนามัย การให้คำปรึกษาด้านสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพจิต
- 9) ส่งเสริมนักเรียนให้มีความรู้และทักษะที่มีความจำเป็น และมีการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

ในการนี้ มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (2556) กล่าวถึงความหมาย โรงเรียนสุขภาวะ คือ โรงเรียนที่มีรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการใหม่ ที่ยึดเอาสุขภาวะเป็นตัวตั้ง เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสุข องค์กรเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข ทั้งในมิติทางกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ ซึ่งมีวิถีที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ในตัวของมนุษย์และมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านกายภาพและสังคม รวมทั้งมีความสามารถในการรับมือความท้าทาย และการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

ส่วน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (2560) ได้ให้คำนิยาม โรงเรียนสุขภาวะ คือ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างให้ ผู้เรียนเป็นสุข โดยการปรับสภาพเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงเพิ่มพฤติกรรมสุขภาพ จัดโครงสร้างและระบบต่าง ๆ ให้โรงเรียน สภาพแวดล้อม ครอบครัว และชุมชนให้เป็นพื้นที่ที่ปลอดภัย รวมถึงส่งเสริมสุขภาพของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย สังคม และปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนที่ทักษะที่จำเป็นต่อการรับการเปลี่ยนแปลงสู่โลกยุคเทคโนโลยีดิจิทัล

ในขณะที่ ยุภาพร ยุภาศ และสะอาด ศรีวรรณ (2561) กล่าวว่า โรงเรียนสุขภาวะ คือ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างให้ ผู้เรียนเป็นสุข โดยการลดปัจจัยเสี่ยงเพิ่มพฤติกรรมสุขภาพ จัดโครงสร้างและระบบต่าง ๆ ให้โรงเรียนสภาพแวดล้อม ครอบครัว ชุมชน เป็นพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพของผู้เรียน ทั้งด้านกาย ใจ สังคม และปัญญา เพื่อให้ผู้เรียน มีทักษะที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงสู่โลกยุคเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และสังคมเป็นสุข

ความหมายที่มากล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนสุขภาวะ คือ โรงเรียนที่มีส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์อย่างรอบด้าน ทั้งกาย จิต สังคม ปัญญาหรือวิญญาณ ซึ่งมีกระบวนการบริหารจัดการที่เน้น สุข เป็นสำคัญ เมื่อผู้เรียนเป็นสุข องค์การการศึกษาเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข ชุมชนก็จะเป็นสุข จะเห็นได้ว่า สุขที่เกิดขึ้นนั้น มีความสัมพันธ์และเป็นส่วนสนับสนุนกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสุขภาวะ

Owens (1991) กล่าวว่า การที่องค์กรจะมีสุขภาพที่ดีนั้น จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์สำคัญ 10 ประการ ดังนี้

- 1) การมุ่งเป้าหมาย (Goal Focus) หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจและยอมรับเป้าหมาย โดยที่เป้าหมายของโรงเรียน จะต้องมีความเป็นไปได้และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
- 2) การติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ (Communication Adequacy) หมายถึง โรงเรียนจะมีการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศที่พร้อมเสมอ
- 3) การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (Optimal Power Equalization) หมายถึง โรงเรียนมีการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมในทุกระดับ
- 4) การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Resource Utilization) หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) ความกลมเกลียว (Cohesiveness) หมายถึง การมีความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องการที่จะคงอยู่ในโรงเรียน รวมถึงมีความเคารพซึ่งกันและกัน
- 6) ขวัญกำลังใจ (Morale) หมายถึง ความรู้สึกที่บุคลากรมีต่อโรงเรียนในลักษณะความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งทำให้บุคลากรมีความสุข และมีความผูกพันที่ดีต่อโรงเรียน
- 7) การมีนวัตกรรมใหม่ ๆ (Innovativeness) หมายถึง การที่โรงเรียนมีความเจริญ มีการพัฒนา และมีการเปลี่ยนแปลง มีการคิดเป้าหมายใหม่ ๆ ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่
- 8) ความเป็นอิสระ (Autonomy) หมายถึง การเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในการตอบสนองต่อความต้องการของโรงเรียนและสิ่งแวดล้อม
- 9) การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การมีความสามารถในการปรับตัวอย่างดี และรวดเร็ว มีความมั่นคง และทนต่อความเครียดที่เกิดขึ้นจากความยุ่งยากของงาน

10) ความสามารถในการแก้ไขปัญหา (Problem-solving Adequacy) หมายถึง การที่โรงเรียนมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางที่สามารถ แก้ไขปัญหาโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และเกิดความเครียดจากการจัดการปัญหาน้อยที่สุด

Allardt (2002) ให้ทัศนะว่า โรงเรียนสุขภาวะ (Healthy School) มีพื้นฐานจากทฤษฎี สุขภาวะทางสังคมวิทยา และประเมินสุขภาวะในรูปของลักษณะเฉพาะในโรงเรียนเชื่อมโยง กับการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีการแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) สภาพของโรงเรียน 2) ความสัมพันธ์ทางสังคม 3) วิธีการตอบสนองตนเอง และ 4) สภาพของสุขภาพ

มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (2560) กล่าวว่า พื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการเสริมสร้าง สุขภาวะให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน คือ โรงเรียน ซึ่งองค์ประกอบของโรงเรียน สุขภาวะมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้เรียนเป็นสุข 2) โรงเรียนเป็นสุข 3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข 4) ครอบครัวเป็นสุข และ 5) ชุมชนเป็นสุข ทั้ง 5 องค์ประกอบดังกล่าวมีความเกี่ยวเนื่อง และส่งผล ต่อกัน คือ โรงเรียนสุขภาวะต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมให้ ผู้เรียนเป็นสุข โดยการปรับสภาพลด ปัจจัยเสี่ยง จัดโครงสร้างและระบบต่าง ๆ ภายในโรงเรียน รวมถึงสภาพแวดล้อม ครอบครัว และชุมชนให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาวะของผู้เรียนรอบด้าน ได้แก่ ด้านกาย ด้านใจ ด้านสังคม และด้านปัญญา

จากแนวคิดโรงเรียนสุขภาวะ กล่าวคือ โรงเรียนสุขภาวะมีหลักเกณฑ์สำคัญที่จะนำพา โรงเรียนไปสู่โรงเรียนสุขภาวะอย่างเต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพ นั่นคือ 1) ศักยภาพโรงเรียน เพื่อมุ่งเป้าหมาย จะต้องมีความเป็นไปได้และเกิดขึ้นจริง 2) ความสัมพันธ์ทางสังคม เกิดจาก การติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ 3) การตอบสนองตนเอง โดยสถานศึกษามีการกระจายอำนาจที่เป็น ธรรม มีขวัญกำลังใจที่ดี มีความเป็นอิสระในการตอบสนองความต้องการ และมีการปรับตัว รวมถึง ส่งเสริมความกลมเกลียว และ 4) สภาพสุขภาวะ เกิดจากการมีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปใช้ แก้ไขปัญหาได้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 องค์ประกอบของโรงเรียนสุขภาวะ

Ryff and Keyes (1995) กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

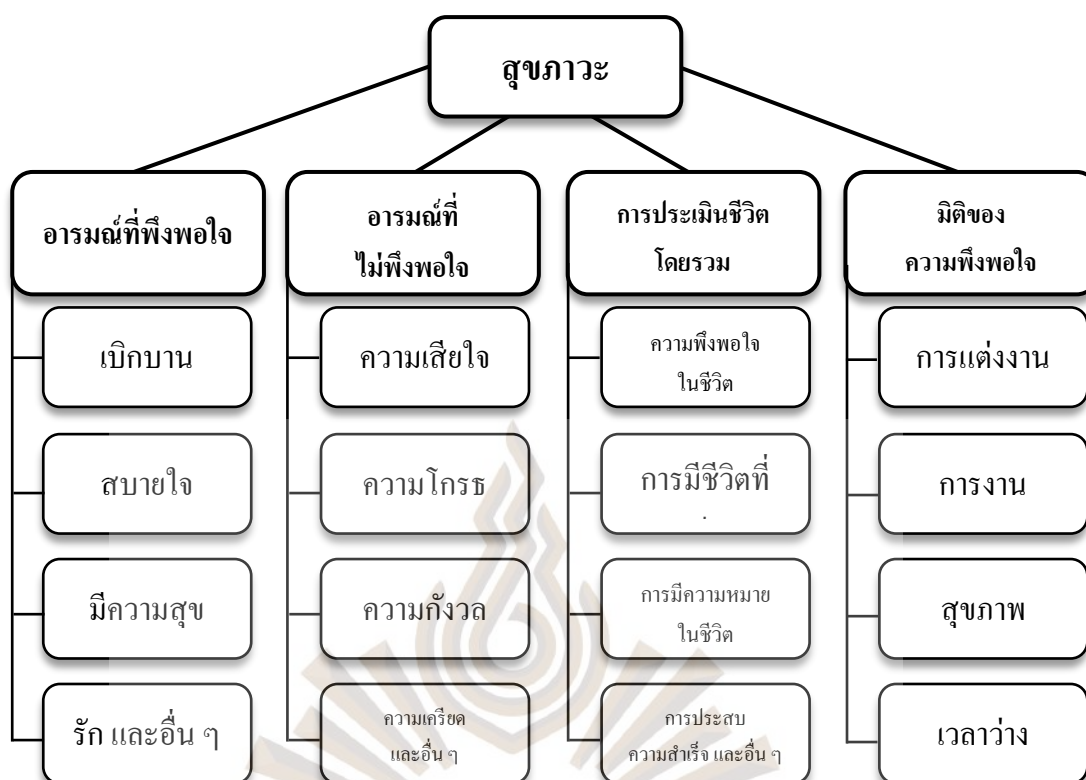
- 1) ด้านการยอมรับตนเอง
- 2) ด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น
- 3) ด้านความเป็นตัวของตัวเอง
- 4) ด้านความสามารถในการจัดการกับสิ่งแวดล้อม
- 5) ด้านการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต
- 6) ด้านการเจริญเติบโตของความเป็นบุคคล

Kruse (1995) เสนอองค์ประกอบของโรงเรียนสุขภาวะไว้ 4 ประการ คือ

- 1) ประโยชน์สำที่เกิดขึ้นจากชุมชน
- 2) คุณลักษณะการเป็นชุมชน
- 3) โครงสร้างโรงเรียนที่สนับสนุน
- 4) ระบบสังคมและความสัมพันธ์ภายในโรงเรียนที่สนับสนุนการเป็นชุมชน

วิชาชีพบนฐานโรงเรียน

Diener and Oishi (2004) ได้นำเสนอองค์ประกอบที่เป็นขอบเขตของสุขภาวะ (Subjective Well-Being) ในลักษณะของกรอบแนวคิดแบบลำดับชั้น (Conceptual Hierarchy) ที่ลำดับสูงสุดจะเป็นกรอบมโนทัศน์ของสุขภาวะ ลำดับชั้นต่อมาเป็นองค์ประกอบเฉพาะ 4 ประการ ได้แก่ ความรู้สึกด้านบวก (Positive Affect) ความรู้สึกด้านลบ (Negative Affect) ความพึงพอใจ (Satisfaction) และมิติของความพึงพอใจ (Domain Satisfaction) ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวข้างต้น มีเกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน ดังรูปที่ 2.3

รูปที่ 2.3 แสดงโมเดลลำดับขั้นความสุข

ที่มา: Diener & Oishi, 2004

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (2560) ได้กำหนดกรอบแนวคิดด้านสุขภาวะเป็น 4 มิติ คือ ภาวะแห่งความสุขอันสมบูรณ์ทั้งกาย ใจ สังคม และปัญญา ซึ่งองค์ประกอบหลักของโรงเรียนสุขภาวะ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1) ผู้เรียนเป็นสุข คือ ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดี มีทักษะการปฏิเสธให้ตนเองพ้นจากอันตราย มีจิตสาธารณะ ร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ตระหนักถึงวินัย รู้หน้าที่ของตนเอง มีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบ เพื่อที่ผู้เรียนจะสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

2) โรงเรียนเป็นสุข คือ โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน โดยการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ การติดตามประเมินผลร่วมกันภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาพ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น และส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน

3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข คือ โรงเรียนเป็นเขตปลอดเหล้า บุหรี่ การพนัน และสิ่งเสพติดทุกชนิด มีระบบป้องกันภัยและมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งโรงเรียนและ

ห้องเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่น ส่งเสริมการเรียนรู้ และในส่วนของเครื่องดื่มและอาหารว่าง มีการคัดเลือกวัตถุดิบที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้เรียน

4) ครอบครัวเป็นสุข คือ ครอบครัวรับฟังและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในการป้องกันความเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่ทำลายสุขภาพ ทางครอบครัวและโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาพ โดยครอบครัวมีส่วนร่วมในการกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมสุขภาพของผู้เรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาสุขภาพผู้เรียน

5) ชุมชนเป็นสุข คือ ชุมชนมีสถานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนได้แลกเปลี่ยนความรู้ และมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของผู้เรียน และเป็นการสานความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างชุมชนและโรงเรียน

เครือข่ายโรงเรียนสุขภาพ ภาควิชาตอนล่าง (2561) กล่าวถึงองค์ประกอบสุขภาพที่สมบูรณ์ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1) สุขภาวะทางปัญญา หมายถึง ความสุขอันประเสริฐที่เกิดจากจิตใจสูงเข้าใจถึงความจริง ถดถอยความเห็นแก่ตัว ประกอบด้วย ปัญญารู้รอบรู้เท่าทัน ปัญญาทำเป็นปัญญาอยู่ร่วมกันเป็นปัญญาวรรดิสุภาพ

2) สุขภาวะทางกาย หมายถึง ความแข็งแรงสมบูรณ์ของร่างกาย สุขภาพกายที่สมบูรณ์นั้น ประกอบด้วย การตระหนักรู้ว่ามีสุขภาพดี มีความรู้ด้านสุขภาพที่ดี

3) สุขภาวะทางจิต หมายถึง ผู้ที่สามารถปรับตนเองอยู่ได้ด้วยความสุขในสถานการณ์ที่หลากหลายที่ต้องพบเจอในชีวิต

4) สุขภาวะทางสังคม หมายถึง สุขภาวะที่เกิดจากการอยู่ร่วมกันได้ดีของกลุ่มคนในขนาดและลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น ในครอบครัว ในชุมชน ในสถานที่ทำงาน ในเมือง ในสังคมขนาดใหญ่หรือประเทศ และการอยู่ร่วมกันด้วยดีทั้งโลก

มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (2560) กล่าวถึงองค์ประกอบของโรงเรียนสุขภาพมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

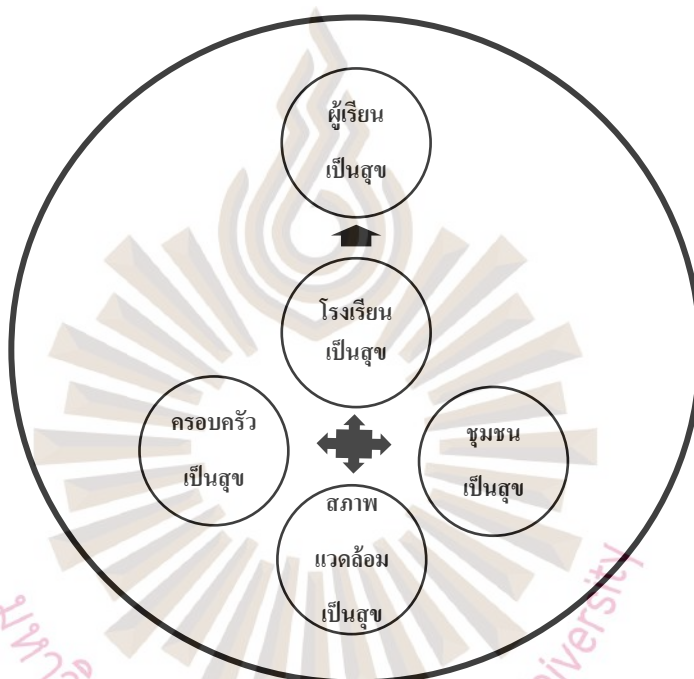
1) ผู้เรียนเป็นสุข หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีในด้านร่างกาย จิตใจ ทักษะชีวิต ความเป็นพลเมืองดี และมีความรักในการเรียนรู้

2) โรงเรียนเป็นสุข หมายถึง โรงเรียนที่มีระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาพของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข หมายถึง โรงเรียนที่จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปลอดภัยจากมลพิษ รวมถึงเอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพของผู้เรียน

4) ครอบครัวเป็นสุข หมายถึง โรงเรียนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ของผู้เรียน

5) ชุมชนเป็นสุข หมายถึง โรงเรียนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลและองค์กร ในชุมชน เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของผู้เรียน

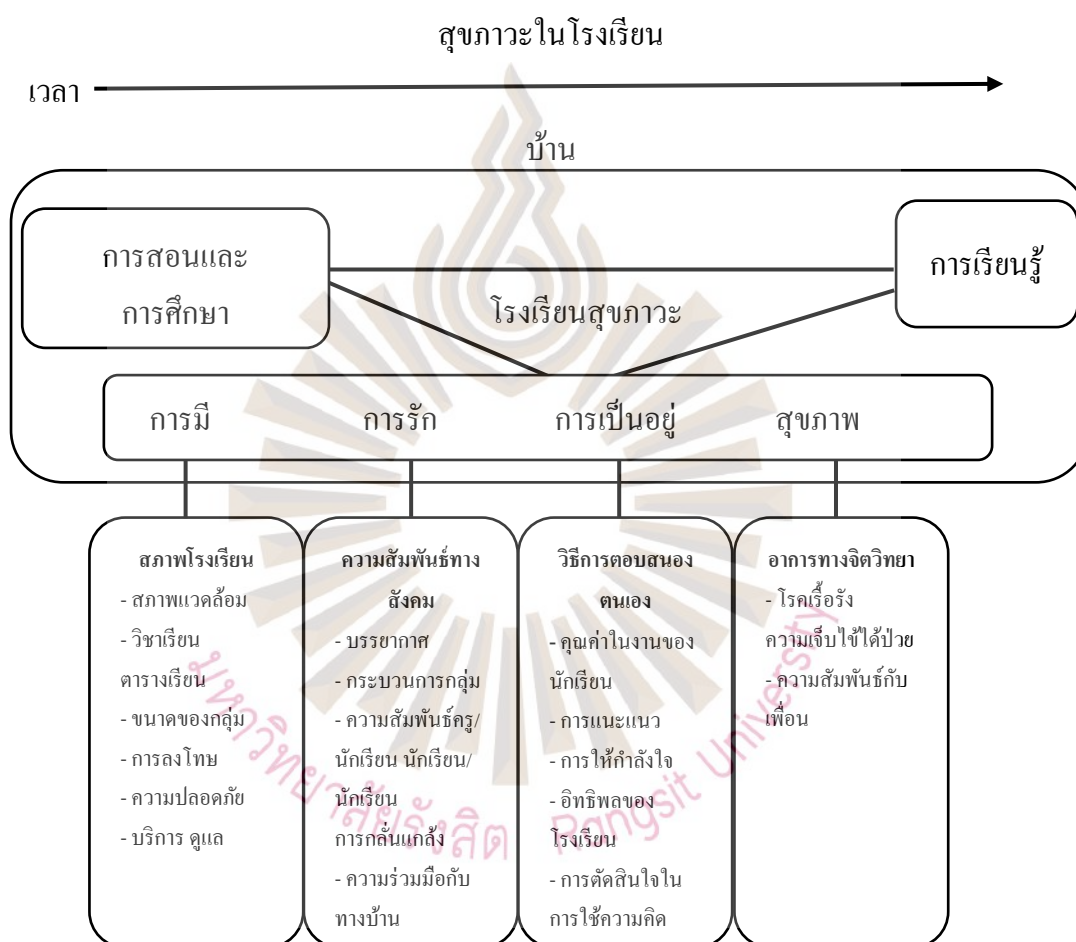

รูปที่ 2.4 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของโรงเรียนสุขภาวะ
ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, 2560

จากการศึกษา องค์ประกอบโรงเรียนสุขภาวะ สามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนสุขภาวะที่ดี จะประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ผู้เรียนเป็นสุข 2) โรงเรียนเป็นสุข 3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข 4) ครอบครัวเป็นสุข และ 5) ชุมชนเป็นสุข ซึ่งทุกองค์ประกอบนั้น ล้วนเป็นภาวะแห่งความสุข สมบูรณ์ทั้งทางด้านกาย ใจ สังคมและปัญญา

2.2.4 รูปแบบของโรงเรียนสุขภาวะ

Izabella (2021) มุ่งเน้นสุขภาวะในโรงเรียน โดยแบ่งความคิดรวบยอดของสุขภาวะเป็น 4 ประเภท คือ สภาพโรงเรียน(การมี) ความสัมพันธ์ทางสังคม(การรัก) วิธีตอบสนองตนเอง(การเป็นอยู่) สภาพทางสุขภาพ(สุขภาพ) ซึ่งรูปแบบสุขภาวะในโรงเรียนมีรายละเอียดดังรูปที่ 2.5

รูปที่ 2.5 แสดงรูปแบบโรงเรียนสุขภาวะตามแนวคิดของ Izabella, 2021

ที่มา: Izabella, 2021

2.2.5 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ

สุคนธ์ เจียสกุล และนพรัตน์ แก่นนาคำ (2542) ได้ทำการศึกษาโครงการโรงเรียนสุขภาวะ และได้เสนอแนะรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะที่ประยุกต์มาจาก ACCESS Model ที่พัฒนาขึ้นโดย Stone ดังนี้

- 1) Administration โรงเรียนมีกฎระเบียบ นโยบาย แผนงาน เรื่องการส่งเสริมสุขภาพมีการเตรียมพร้อมบุคลากร มีการอบรมครู มีการจัดองค์กรให้มีสุขภาพดี มีโครงการส่งเสริมสุขภาพให้แก่ครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน
- 2) Curricular โรงเรียนมีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัญหา
- 3) Community การดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ผ่านช่องทางต่าง ๆ คณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมครู ผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมกีฬา งานประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้พ่อ แม่ ผู้ปกครองได้เรียนรู้พฤติกรรมในการส่งเสริมสุขภาพ ในการส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้อง มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมหรือชุมชน
- 4) Environment การสร้างให้โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิตที่มีความสุข
- 5) School Services มีบริการที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ

พนัส พลภักย์สนั่น (2552) ให้ทัศนะในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ โดยนำแนวคิดจากมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน ดังนี้

- 1) บุคลากรทุกฝ่ายยกระดับ มีความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาและเต็มใจที่จะร่วมดำเนินงาน
- 2) มีกระบวนการชี้นำสร้างความเข้าใจ (Advocacy) สื่อสาร (Communication) ประสานความร่วมมือ (Mediation) และภาวะผู้นำ (Leadership) ระหว่างภาคการศึกษาสุขภาพ และภาคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจบประเด็นยุทธศาสตร์ ลำดับความสำคัญ และกำหนดเป็นวาระของการพัฒนา
- 3) สร้างความเข้าใจ ศรัทธา รวมกันอย่างกว้างขวางและถูกต้องตามระเบียบวิธีปฏิบัติที่จะต้องร่วมกันเป็นเจ้าของและรับผิดชอบ (Broad Based Ownership and Accountability)
- 4) มีโครงสร้างที่เข้มแข็งในการทำงานมุ่งสู่ความสำเร็จ
- 5) มีการสนับสนุนการเงิน เพื่อกระตุ้นการพัฒนาและเชื่อมโยงการทำงาน ของเครือข่าย

6) การดำเนินงานต้องคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในพื้นที่

7) มีความยืดหยุ่น ทั้งการเริ่มต้นขับเคลื่อน และการเปลี่ยนแปลงแผนงานโครงการ หรือลำดับความสำคัญ

8) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่กว้าง แต่สามารถทำได้จริง พร้อมทั้งมีการกำหนดเกณฑ์วัดผลกระบวนการทำงานและผลลัพธ์

9) มีเครือข่ายโรงเรียนสุขภาวะ เพื่อสนับสนุนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดรูปแบบการพัฒนาที่ดี

ปราณี อินทรักษา (2555) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ ดังนี้

1) วิธีการพัฒนาองค์กรของโรงเรียนนั้นจะต้องให้ความสำคัญกับสุขภาวะขององค์กร ซึ่งตัดสินโดยประสิทธิผลขององค์กรที่เกิดขึ้น

2) กระบวนการแทรกแซงเพื่อพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนต้องยึดเอา “คน” เป็นตัวตั้ง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเกี่ยวข้องกับชีวิตของครูและนักเรียน

3) การพัฒนาองค์กรจะต้องวินิจฉัยเงื่อนไขภายในที่ต้องการพัฒนา และมีการสำรวจ ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเป็นหลักฐานยืนยันประสิทธิภาพของกลยุทธ์ที่ใช้พัฒนาองค์กร การปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่แท้จริง มีหลักการสำคัญดังนี้

1) มุ่งผลสัมฤทธิ์นักเรียน และมุ่งคุณภาพการสอนและการเรียนรู้

2) เสริมสร้างพลังอำนาจแก่ผู้เกี่ยวข้องให้เกิดแรงบันดาลใจ เพื่อเพิ่มตระหนักต่อความรับผิดชอบ เสริมสร้างทักษะต่าง ๆ และปลดปล่อยอิสรภาพทางวิชาการแก่โรงเรียน

3) อาศัยการวิจัยเป็นฐานและมีทฤษฎีรองรับในการสอน การเรียนรู้และการพัฒนา โรงเรียนจะต้องมีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แข็งแกร่งสนับสนุนกลยุทธ์หรือโปรแกรมการพัฒนา

4) มีลักษณะเฉพาะบริบท การพัฒนาโรงเรียนต้องไม่ยึดคิดว่า “กลยุทธ์เดียวใช้ได้ทุกองค์กร” ดังนั้นต้องออกแบบกระบวนการแทรกเสริมให้เหมาะสม

5) การเสริมศักยภาพต้องเป็นไปตามธรรมชาติ เน้นความยั่งยืน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้ครูทำงานและสร้างเครือข่ายแบบมีอาชีพ

6) สร้างแรงจูงใจให้ครูศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และมีการสะท้อนผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง

7) ต้องดำเนินการอย่างเข้มแข็ง กระตือรือร้น

8) มีกลยุทธ์และกระบวนการแทรกเสริมที่เป็นระบบ โดยใช้แนวคิดการวิจัยปฏิบัติการและการพัฒนาองค์กร

9) อาศัยการสนับสนุนจากภายนอก อาศัยทั้งการรวมอำนาจหรือการกระจายอำนาจ และต้องมีนโยบายที่เอื้อต่อการดำเนินการ

10) ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบทั้งในแนวนอนและแนวตั้งให้เกิดพลังการสร้างสรรค์ที่จะเปลี่ยนแปลงจากภายในโรงเรียนและสังคม

สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะเป็นกระบวนการเสริมสร้างให้ศักยภาพและการดำเนินงานของโรงเรียนให้ไปสู่โรงเรียนสุขภาวะ โดยความร่วมมือกันของทั้ง 4 ฝ่าย นั่นคือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน (Interactive Learning)

2.3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีความต้องการจำเป็น

2.3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

Stufflebeam (1985) ให้ความหมายของความต้องการจำเป็น หมายถึง สิ่งที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองหรือก่อให้เกิดประโยชน์ เมื่อได้รับการตอบสนอง โดยจำและความต้องการจำเป็นตามมุมมองที่แตกต่างกันได้ 4 มุมมอง ดังนี้

1) มุมมองความแตกต่าง (Discrepancy View) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ (Desired Performance) กับการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่สังเกตได้จากการปฏิบัติจริง (Observed Performance)

2) มุมมองของความเป็นประชาธิปไตย (Democratic View) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงความปรารถนาหรือความต้องการของคนส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มอ้างอิงที่เชื่อถือได้

3) มุมมองของการวิเคราะห์ (Analytic View) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงสารสนเทศของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในหน่วยงาน ที่บุคลากรผู้มีความสามารถได้พิจารณาถึงความเห็นว่ามีผลสำคัญต่อหน่วยงาน และทำให้เกิดการพัฒนาในหน่วยงาน

4) มุมมองของการวินิจฉัย (Diagnostic View) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงสิ่งที่บุคคลได้พิจารณาแล้วว่ามีความบกพร่องหรือขาดหายไป (Deficiency or Absence) และพิสูจน์ได้ว่าสิ่งที่ขาดหายไปนั้นจะทำให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน

ส่วน Barrow and Milburn (1990) ให้ความหมายความต้องการจำเป็น หมายถึง บางสิ่งบางอย่างที่ขาดแคลนหรืออาจจะไม่ขาดแคลน แต่มีความจำเป็นสำหรับวัตถุประสงค์บางประการ

Witkin and Altschuld (1995) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น คือ ความแตกต่างหรือช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างหรือสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสภาพที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่พึงปรารถนา

Kaufman (2000) ให้ความหมายของความต้องการจำเป็น คือ ผลต่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและผลที่ต้องการ

กัลย์วิสาข์ ชาราว (2560) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น คือ กระบวนการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นอย่างเป็นระบบ จากนั้นจัดลำดับความสำคัญของความแตกต่าง เพื่อระบุความต้องการจำเป็น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นทางการ ซึ่งเป็นตัวกำหนดช่องว่างระหว่างผลผลิตในปัจจุบันหรือสิ่งที่มีความประสงค์ให้เกิดขึ้นในอนาคต โดยนำมาจัดลำดับความสำคัญว่าสิ่งใดที่เห็นว่าสำคัญมากที่สุดจะนำมาแก้ปัญหาเป็นลำดับแรก หรืออีกหนึ่งประการ กล่าวคือ ความต้องการจำเป็น คือ ผลต่างระหว่างสภาพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นอยู่จริง ซึ่งมีคานิยามแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความแตกต่างความต้องการ(ความชอบ) และความขาดแคลน ความต้องการจำเป็นจึงเป็นกระบวนการจัดลำดับความสำคัญระหว่างความแตกต่างที่เป็นอยู่กับสิ่งที่คาดหวังจะเกิดขึ้น โดยการนำข้อมูลที่ได้นั้นมาเป็นแนวทางในการตัดสินใจ วางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้ไปเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม

2.3.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

Witkin and Altschuld (1995) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นการดำเนินการเพื่่อมุ่งพัฒนาและปรับปรุง โปรแกรมการบริการ โครงสร้างขององค์กร และการดำเนินการเพื่่อมุ่งพัฒนาและปรับปรุง โปรแกรมการบริการ โครงสร้างขององค์กร และการดำเนินงานขององค์กรให้ดีขึ้นหรือประสานองค์ประกอบเหล่านี้เข้าด้วยกัน การประเมินความต้องการจำเป็นจะวางหลักเกณฑ์ในการกำหนดว่าจะจัดสรรเงิน พนักงาน และทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างไร

สุวิมล ว่องวาณิช (2550) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น คือ ความพยายามให้ได้ข้อมูลที่ช่วยเสริมการวางแผนการดำเนินงาน ทำให้การพัฒนากิจการหรือการแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริง

กมลกร วงษ์รักษา (2559) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็นมี 4 ประการ ได้แก่

- 1) เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการวางแผน ซึ่งจะส่งผลในการจำแนกเป้าหมาย การตัดสินใจถึงขอบเขตของเป้าหมายว่าจะทำได้แค่ไหน
- 2) เพื่อเป็นการตรวจวิเคราะห์หรือการจำแนกแยกแยะปัญหาหรือหาจุดอ่อนของสิ่งที่ศึกษา อันจะทำให้การวางแผนเป็นไปอย่างเหมาะสม
- 3) เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบสำหรับการประเมินหลาย ๆ รูปแบบ
- 4) เพื่อนำไปใช้กับการรองรับสถาบันทางการศึกษา

สามารถสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของความจำเป็น คือ การดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนให้เหมาะสมที่สุด เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้เป็นส่วนประกอบในการประเมินสำหรับรองรับสถาบันทางการศึกษาให้เกิดการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.3.3 ประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็น

Witkin and Altschuld (1995) ได้จัดแยกประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็นตามระดับความต้องการ 3 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับเป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น ได้แก่

- 1) ระดับที่ 1 (ปฐมภูมิ) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับบริการ
- 2) ระดับที่ 2 (ทุติยภูมิ) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ และ ผู้วางนโยบาย
- 3) ระดับที่ 3 (ตติยภูมิ) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวกับทรัพยากร หรือการแก้ไขปัญหา

Kaufman (2000) จัดประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ 2 ประเภทตามของ ข่ายของการประเมิน ได้แก่

- 1) การประเมินความต้องการจำเป็นภายนอก เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่มุ่งหวังจะให้ได้ความต้องการจำเป็นที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อองค์กร และต่อสังคมโดยรวม
- 2) การประเมินความต้องการจำเป็นภายใน เป็นการวิเคราะห์ ด้ความต้องการจำเป็นเพื่อศึกษาจัดลำดับ คัดเลือกความต้องการจำเป็นภายในขอบเขตขององค์กร

สุวิมล ว่องวานิช (2550) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็นสามารถแบ่งได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับลักษณะที่ใช้ในการจัดประเภท ดังต่อไปนี้

- 1) ระดับความต้องการจำเป็น
- 2) สาระเนื้อหาของความจำเป็น
- 3) ระดับความลึกซึ้งของความต้องการจำเป็น
- 4) ช่วงเวลาที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็น
- 5) ธรรมชาติของข้อมูลที่แสดงความต้องการจำเป็น
- 6) เจ้าของความต้องการจำเป็น ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ความต้องการจำเป็นปฐมภูมิ และความต้องการจำเป็นทุติยภูมิ

จากข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของความต้องการจำเป็น สามารถสรุปได้ว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งประเภทตามระดับความต้องการนั้น ขึ้นอยู่กับ ระดับความจำเป็น สาธารณเนื้อหาของความจำเป็นความลึกซึ้งของความต้องการจำเป็น ช่วงเวลาที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็น ธรรมชาติของข้อมูล และเจ้าของความต้องการซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ 1) ความต้องการจำเป็นปฐมภูมิ และ 2) ความต้องการจำเป็นทุติยภูมิ

2.3.4 กระบวนการในการประเมินความต้องการจำเป็น

Stufflebeam (1985) ได้กล่าวถึงกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นว่า ประกอบด้วยชุดกิจกรรมที่มีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกันทั้งหมด 5 ชุด คือ

- 1) การเตรียมการที่จะทำการประเมินความต้องการจำเป็น
- 2) เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น
- 4) รายงานข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น
- 5) การนำข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นมาประยุกต์ใช้

Witkin and Altschuld (1995) เสนอโมเดลการประเมินความต้องการจำเป็นที่เรียกว่า Three Phase Model โดยแบ่งขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นออกเป็น 3 ระยะ

- 1) ระดับที่หนึ่ง ก่อนการประเมิน (การสำรวจ) เป็นระยะการเตรียมการก่อนการประเมินความต้องการจำเป็น
- 2) ระดับที่สอง การประเมิน (การเก็บรวบรวมข้อมูล) เป็นระยะการเก็บข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความต้องการจำเป็นก่อนหลัง ขั้นแรกการวิเคราะห์สาเหตุ ระดับที่หนึ่ง ระดับที่สอง และระดับที่สาม การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล
- 3) ระดับที่สาม หลังการประเมิน (การนำไปใช้ประโยชน์) เป็นระยะของการใช้ผลการประเมินความต้องการจำเป็น

สุบิน ชูระรัช (2554) กล่าวว่า ขั้นตอนการสังเคราะห์งานประเมินความต้องการจำเป็น มี 6 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การระบุปัญหาและประเภทของเอกสาร เป็นขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์อภิमान การระบุเอกสารหรืองานวิจัยที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ จะต้องพิจารณาว่ามีข้อมูลหรือสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยหรือไม่
- 2) การรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ต้องครอบคลุมประเด็นปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่ต้องการศึกษา อาจดำเนินการได้ยากขึ้นอยู่กับปัญหาวิจัยที่กำหนด
- 3) การประเมินข้อมูลสารสนเทศ พบในเอกสารหรืองานวิจัยแต่ละชิ้นที่รวบรวมมาได้เพื่อตัดสินใจว่าความต้องการจำเป็นเบื้องต้นมีอะไรบ้าง จะต้องทำด้วยความระมัดระวัง และการประเมินข้อมูลสารสนเทศ ได้โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและนำข้อมูลมาจัดระบบเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นเบื้องต้นที่ค้นพบ
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการเปรียบเทียบข้อค้นพบ จากเอกสารและงานวิจัยที่รวบรวมมาได้ โดยใช้เทคนิคทางสถิติ
- 5) การเขียนรายงาน มีองค์ประกอบเหมือนกับการเขียนรายงานการวิจัยโดยทั่วไป แต่มีลักษณะเป็นรายงานการวิจัยเชิงประเมินผล โดยสิ่งที่มุ่งประเมิน คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็น
- 6) การนำข้อค้นพบไปใช้ประโยชน์ วัตถุประสงค์สำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นคือการนำข้อค้นพบไปใช้ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแผน ตลอดจนเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่สำคัญให้กับผู้บริหารในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการวางแผนพัฒนาต่อไป

จากที่ได้ศึกษากระบวนการในการประเมินความต้องการจำเป็น สามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ คือ การกำหนดจุดประสงค์ของความต้องการจำเป็น ลำดับต่อมา คือ การกำหนดวิธีการประเมินความต้องการจำเป็น นำไปสู่การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น รายงานผลการประเมินความต้องการจำเป็นและการใช้ผลการประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.5 หลักประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2558) กล่าวว่า วิธีการที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่างที่นิยมใช้กันมาก เป็นวิธีที่มีรากฐานมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นที่ใช้โมเดลความแตกต่าง ซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ จากมาตรวัดที่แสดงระดับความสำคัญ ($I = \text{Importance}$)

ของข้อความนั้น เปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับของ What Should of Success และมาตรวัดที่แสดงระดับที่ของรายการนั้นได้รับการตอบสนองหรือระดับผลสัมฤทธิ์ (D = Degree of Success) ที่เป็นอยู่ในลักษณะนั้น เปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับของ What Is สูตรในการคำนวณระดับความต้องการจำเป็นแต่ละวิธี มีดังนี้

วิธีที่ 1 Mean Difference Method (MDF) คือการหาผลต่างของค่าเฉลี่ยของ I และค่าเฉลี่ยของ D บางคนเรียกวิธีนี้ว่า Rank Order of Difference Scores

$$MDF = I - D$$

ข้อดีของการใช้วิธีการจัดลำดับความสำคัญตามผลต่างของค่าเฉลี่ย คือ เป็นวิธีที่สามารถวิเคราะห์ได้ง่าย ไม่ต้องใช้สถิติวิเคราะห์สูง สามารถวิเคราะห์ด้วยมือ และเป็นที่เข้าใจง่าย

ข้อเสียของวิธีนี้ คือ บางครั้งความต้องการจำเป็นหลายข้อ มีความแตกต่าง (Difference Score) เท่ากัน ทำให้มีการตีความว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญเท่ากัน โดยไม่ได้ให้ความสนใจกับระดับสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควรจะเป็นว่ามากกว่าหรือน้อยกว่า วิธีนี้จึงเป็นวิธีที่วิจารณ์กันว่า ขอรายการหลายข้ออาจมีระดับความคาดหวัง (Expected/ What Should Be) สูงมาก แต่ผลการวิเคราะห์อาจปรากฏว่าใช้ความต้องการจำเป็นในระดับต้น ๆ ถ้าหากขอรายการนั้นมีระดับความบรรลุความสำเร็จหรือสภาพที่เป็นจริง What Is สูงด้วย ในขณะที่บางข้อรายการซึ่งไม่ได้เป็นข้อที่มีระดับความคาดหวังสูง (สำคัญน้อยกว่า) แต่ระดับผลสัมฤทธิ์หรือสภาพที่เป็นจริงต่ำ อาจเป็นความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญสูงกว่า

วิธีที่ 2 Priority Needs Index (PNI) เป็นวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดยใช้ค่าสถิติในรูปดัชนีที่สามารถบอกค่าต่ำสุดและสูงสุดได้สร้างดัชนีชื่อว่า Priority Needs Index (PNI) ซึ่งดัดแปลงมาจากวิธีการจัดเรียงตำแหน่งความต้องการจำเป็นจากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังกับที่เป็นอยู่ (Mean Difference) โดยการถ่วงน้ำหนักของผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง I และ D ด้วยน้ำหนักความสำคัญของ I (Lane, 1983)

$$PNI = (I - D) \times I$$

วิธีที่ 3 Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย สุวิมล ว่องวาณิช (2558) ซึ่งเป็นวิธีที่หาค่าผลต่างของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง

(I - D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่ เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม

$$PNI_{\text{modifide}} = (I - D) / D$$

วิธีที่ 4 การวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่เน้นการเสนอการดำเนินงานของหน่วยงาน ในส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา โดยการแบ่งตารางออกเป็น 4 ช่อง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวังหรือเรียกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น และสภาพที่เกิดขึ้นจริง จุดที่ใช้แบ่งอาจเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนสูง-ต่ำ ที่กำหนด หรือเกณฑ์ที่ผู้ประเมินเห็นว่าเหมาะสมที่สุดจะเป็นจุดตัด (Cat-Off Score)

- 1 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับต่ำ แต่ผลการดำเนินงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานมีคุณภาพเกินเกณฑ์ที่กำหนด
- 2 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับสูง และผลการดำเนินงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จในระดับดี
- 3 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับสูง แต่ผลการดำเนินงานต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ ต้องทำการแก้ไขปรับปรุงอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับต่ำ และผลการดำเนินงานต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานอยู่ในสภาพที่ไม่ดีนัก แต่ยังไม่น่าวิตกมาก เนื่องจากหน่วยงานให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้้นไม่สูงมาก

2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 99/4 ถนนปทุมธานีเฉลิมพระเกียรติ ตำบลบางปรอก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12000 โทรศัพท์: 02 593 4413 โทรสาร: 02 5813313 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2564) มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งหมด 4 อำเภอทางตอนกลางและตะวันตกของจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ อำเภอปทุมธานี อำเภอกลองหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอสามโคก มีจำนวนโรงเรียนในสังกัดแยกตามอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แบ่งส่วนราชการภายในเป็น 9 กลุ่ม 1 หน่วย ดังต่อไปนี้ 1) กลุ่มอำนวยการ 2) กลุ่มนโยบายและแผน 3) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ 4) กลุ่มบริหารงานบุคคล 5) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 6) กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา 7) กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 8) กลุ่มกฎหมายและคดี 9) กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 10) หน่วยตรวจสอบภายใน

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563-2565 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2564) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 คิวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานนโยบาย ยุทธศาสตร์ จุดเน้น ทบทวน SWOT กำหนดทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง ในทุกระดับ เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางการพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2563-2565 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2564) ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision): สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 น้อมนำศาสตร์พระราชา ภายใต้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

พันธกิจ (Mission) ประกอบด้วย

- 1) ส่งเสริมผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ มีคุณธรรม และดำรงชีวิตบนพื้นฐานความเป็นไทยด้วยศาสตร์พระราชา
- 2) พัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ มีทักษะในศตวรรษที่ 21
- 3) เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค
- 4) ส่งเสริมพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ

- 5) ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 6) เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์ (Objective) ประกอบด้วย

- 1) ผู้เรียนมีความจงรักภักดีในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิตบนพื้นฐานความเป็นไทยตามศาสตร์พระราชา

3) ผู้เรียนมีความเป็นเลิศ และมีทักษะในศตวรรษที่ 21

4) ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

5) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะ ในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ

6) สถานศึกษาจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

7) สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีระบบการบริหารจัดการที่มีความเป็นเลิศตามหลักธรรมาภิบาล

ค่านิยมองค์กร (Share Values): “มุ่งผลสัมฤทธิ์ บริการดี มีจิตสาธารณะ”

กลยุทธ์ (Strategy) ประกอบด้วย

1) จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงสถาบันหลักของชาติ

2) จัดการศึกษาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ

3) พัฒนาและส่งเสริมศักยภาพทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา

4) สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

5) จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6) พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา และ 3) พัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอนามัยโรงเรียนจำนวน 306 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด

ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียนเป็นสุขมี 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้เรียนมีทักษะวิชาการ, ทักษะชีวิต, ทักษะสุขภาพ, มีความเป็นพลเมือง, มีสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม, และมีคุณธรรมจริยธรรม

2) ด้านโรงเรียนเป็นสุข มี 3 ตัวชี้วัด คือ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนทั้งกาย ใจ สังคม ปัญญา, และมีการร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะ

3) ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุขมี 1 ตัวชี้วัด คือ โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปลอดภัยอบายมุขและเอื้อต่อการเสริมสุขภาวะ ด้านครอบครัวเป็นสุขมี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี, พึ่งพาตนเองได้อย่างเพียงพอ, และครอบครัวมีวิธีการลดและป้องกันปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ และ 4) ด้านชุมชนเป็นสุขมี 1 ตัวชี้วัด คือ ชุมชนเป็นแบบอย่างและร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาสุขภาวะ สภาพปัจจุบันของการดำเนินงาน โรงเรียน สุขภาวะสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน โรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านผู้เรียน ประกอบด้วย 7 แนวทาง ได้แก่ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรมส่งเสริมผู้เรียนเป็นผู้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้, ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา, ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี, ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเล่นดนตรีและกีฬา, ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต และส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์

ด้านโรงเรียนเป็นสุข ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์และนโยบายที่เน้นการเรียนรู้เป็นหลัก ใช้ระบบคุณภาพในการปฏิบัติงาน ดำเนินถึงส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ, ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษามีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก, ครูมีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง, โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองความต้องการและความสนใจของนักเรียน, นักเรียนในโรงเรียนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน, หลักสูตรของโรงเรียนมีลักษณะยืดหยุ่นสอดคล้องตามสถานการณ์ และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ จัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้เป็นพื้นที่สีเขียวและมีสื่อการเรียนรู้เพียงพอ, โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก, บุคลิกภาพของครูยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายเหมาะสม และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ด้านครอบครัวเป็นสุข ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน, ให้ความรักและความอบอุ่น, มีการเสริมแรงใจและให้รางวัล, การใช้เวลากับลูกอย่างมีคุณภาพ, ร่วมมือกับทางโรงเรียนในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และร่วมมือกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และด้านชุมชนเป็นสุข ประกอบด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม, ระดมทรัพยากร เพื่อพัฒนาอาคาร สถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุครุภัณฑ์และอื่น ๆ, ชุมชนร่วมกับโรงเรียนอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี, ชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดี และประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ดวงดาว แซ่มชื่น และคณะ, 2560)

ในขณะที่ การศึกษาเรื่อง รายการประเมินผล โครงการเสริมสร้างพลังอำนาจการจัดการศึกษาที่สร้างสุขภาวะในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินระดับการทำงานของโรงเรียนตามคุณลักษณะของโรงเรียนสุขภาวะ 2) ประเมินโรงเรียนสุขภาวะต้นแบบที่สามารถเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียนอย่างแท้จริง 3) ประเมินจุดเชื่อมโยงเครือข่ายสุขภาวะ 4) ประเมินรูปแบบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เป็นรากฐานการพัฒนาสุขภาวะในโรงเรียน และ 5) ประเมินความเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรภาคีที่ทำงานด้านสุขภาวะ เพื่อสร้างรากฐานการพัฒนาสุขภาวะโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร จำนวน 41 คน ครู 405 คน และนักเรียน 1,192 คน จากโครงการนำร่องโครงการเสริมสร้างพลังอำนาจการจัดการศึกษาที่สร้างสุขภาวะในโรงเรียน จำนวน 72 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของโครงการทั้ง 5 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ผู้เรียนเป็นสุข 2) โรงเรียนเป็นสุข 3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข 4) ครอบครัวเป็นสุข และ 5) ชุมชนเป็นสุขทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีโรงเรียนสุขภาวะต้นแบบที่สามารถส่งเสริมสุขภาวะของผู้เรียนอย่างแท้จริง จำนวน 68 โรงเรียน มีจุดเชื่อมโยงเครือข่าย โรงเรียนสุขภาวะ จำนวน 29 จุด ในรูปแบบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เป็นรากฐานการพัฒนาสุขภาวะ จำนวน 50 โรงเรียน และมีการเชื่อมโยงโรงเรียนสุขภาวะ 68 โรงเรียนกับเครือข่ายโรงเรียนในโครงการอื่นของ สสส. โดยประมาณ 8 เครือข่าย (ประวิทย์ เอราวรรณ และวราพร เอราวรรณ, 2560)

รวมทั้ง การศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์โรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา และ 3) พัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอนามัยโรงเรียน จำนวน 130 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข ตัวชี้วัดด้านที่ 1 ด้านผู้เรียนเป็นสุขมี 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้เรียนมีทักษะวิชาการ, ทักษะชีวิต, ทักษะสุขภาพ, มีความเป็นพลเมือง, มีสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม, และมีคุณธรรมจริยธรรม ด้านที่ 2 ด้านโรงเรียนเป็นสุขมี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ โรงเรียนมีการบริหารจัดการให้เกิดสุขภาวะในโรงเรียน, มีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนทั้งกาย ใจ สังคม ปัญญา, และมีการร่วมมือกับพ่อ

แม้ ผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะ ด้านที่ 3 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุขมี 1 ตัวชี้วัด คือ โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปลอดภัยทางมลพิษ และเอื้อต่อการเสริมสุขภาวะ ด้านครอบครัวเป็นสุขมี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี, พึ่งพาตนเองได้อย่างเพียงพอ, และครอบครัวมีวิธีการลดและป้องกันปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ และด้านที่ 4 ด้านชุมชนเป็นสุขมี 1 ตัวชี้วัด คือ ชุมชนเป็นแบบอย่างและร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาสุขภาวะ ในส่วนของสภาพปัจจุบันการดำเนินงาน โรงเรียนสุขภาวะอยู่ในระดับมากทุกด้าน และมีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน โรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษาด้านผู้เรียนเป็นสุขเสนอ 6 แนวทาง ได้แก่ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมกำกับใจ เอื้อเพื่อเพื่อแผ่ เป็นคนดี มีน้ำใจ มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตอาสา, จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีความพากเพียรพยายามที่จะแสวงหาความรู้ให้ถึงที่สุดขอความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้, จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่วและภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา, จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพื้นฐานและทักษะการคำนวณที่ดี และมีความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เทคโนโลยี, จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเล่นดนตรีหรือกีฬาอย่างน้อย 1 ชนิด และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ทักษะชีวิตที่มั่นคง แก้ปัญหาด้วยเหตุและผล ด้านโรงเรียนเป็นสุขเสนอ 5 แนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ และนโยบายที่เน้นการเรียนรู้เป็นหลัก ใช้ระบบคุณภาพในการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจ, ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษามีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกโดยปฏิบัติกับนักเรียนด้วยกาย วาจา และใจ, ครูมีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง มีความสามารถพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน, โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองความต้องการและความสนใจของนักเรียน ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และนักเรียนในโรงเรียนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการได้รับการบริการในการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม ตามความถนัดและความสามารถด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุขเสนอ 4 แนวทาง ได้แก่ จัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนพื้นที่สีเขียว มีความสะอาดเป็นแหล่งเรียนรู้จัดหาสื่อการเรียนให้พอเพียงต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัยสำหรับเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ครูปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสม ดูแลเด็กด้วยการเอาใจใส่ ปกป้องคุ้มครองเด็กนักเรียน, บุคลิกภาพของครูยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายเหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน เต็มใจตอบคำถามของเด็ก พูดยกับเด็กด้วยเสียงนุ่มนวล เป็นมิตร และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน จัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยน

เรียนรู้รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ทำงานอาสาสมัครร่วมกับทางโรงเรียนด้านครอบครัว เป็นสุขเสนอ 6 แนวทาง และด้านชุมชนเป็นสุขเสนอ 5 แนวทาง (สุพจน์ัย พัดจาด, 2562)

ในส่วนของการศึกษาเรื่อง การประเมินโรงเรียนสุขภาวะของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับโรงเรียนสุขภาวะของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 115 คน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินระดับโรงเรียนสุขภาวะของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 มี 5 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด ได้แก่ ด้านชุมชนเป็นสุข ด้านผู้เรียนเป็นสุข ด้านโรงเรียนเป็นสุข ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข และด้านครอบครัวเป็นสุข ซึ่งระดับของค่าเฉลี่ยตามลำดับดังกล่าวจากมากไปน้อย (ดวงเนตร ธรรมกุล และอังคนันท์ เทพอำนวย, 2563)

ส่วน การศึกษาเรื่อง การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนสุขภาวะ กรณีศึกษาโรงเรียนทหารอากาศบารุง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนสุขภาวะ กรณีศึกษาโรงเรียนทหารอากาศบารุง ผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ PLC กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร 1 คน ครูประจำการ จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า ก่อนเริ่มกระบวนการ PLC โรงเรียนมีทุนทางวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยบูรณาการ กับแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งระดับสภาพปัจจุบันตามองค์ประกอบสุขภาวะ ได้แก่ ด้านผู้เรียนเป็นสุข ด้านโรงเรียนเป็นสุข ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข ด้านครอบครัวเป็นสุข และด้านสุขสันสุข (ปัทมาภรณ์ เสือทอง ปาน และคณะ, 2563)

นอกจากนั้น การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะในสถานศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสุข องค์กรเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข ทั้งในมิติของกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ โดยการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะ มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้เรียนเป็นสุข 2) โรงเรียนเป็นสุข 3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข 4) ครอบครัวเป็นสุข และ 5) ชุมชนเป็นสุข (จันทร์เพ็ญ ลาภมากผล, 2564)

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การศึกษาเรื่อง ตัวบ่งชี้ทางชีวภาพที่ส่งผลต่อกระเพาะอาหารของนักเรียนโรงเรียนสุขภาวะ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการติดเชื้อเฮลิโคแบคเตอร์ไพโลไรที่มีผลต่อสุขภาวะของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน 83 คน ซึ่งอยู่ระหว่างอายุ 4-5 ปี ที่มีการติดเชื้อเฮลิโคแบคเตอร์ไพโลไรแบบถาวร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ติดเชื้อเฮลิโคแบคเตอร์ไพโลไรถาวรมีความถี่ในการปวดบริเวณลิ้นปี่สูงขึ้นจากการตรวจร่างกาย โดยเฉพาะช่วงอายุ 8 ถึง 10 ปี (Lucero, 2021)

ส่วน การศึกษาเรื่อง สมรรถภาพทางการได้ยินสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสุขภาวะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเสียงอ้างอิงที่มีคุณภาพสูงช่วงแผนความถี่วิทยุ (EHF) ในโรงเรียนสุขภาวะ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในโรงเรียนสุขภาวะ 126 คน ซึ่งอยู่ระหว่างอายุ 6-14 ปี โดยมีเงื่อนไข คือ กลุ่มตัวอย่างมีกำหนดคลอดและน้ำหนักแรกเกิดปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความไวในการได้ยินลดลงในช่วงแผนความถี่วิทยุ (EHF) ในโรงเรียนสุขภาวะ (Hemmingsen, 2021)

โดย การศึกษาเรื่อง เครื่องมือและแนวทางโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา ชุมชน และเด็ก: WSCC Model มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) บริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะโดยใช้ WSCC Model และ 2) ปรับปรุงสุขภาวะและผลลัพธ์ทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลที่มีผลต่อโรงเรียนสุขภาวะกลุ่มที่ 1 ได้แก่ ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง ในส่วนอิทธิพลที่มีผลต่อโรงเรียนสุขภาวะกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และชุมชน (Jason, 2020)

ซึ่ง การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์พื้นฐานโรงเรียนสุขภาวะในมหานครลอนดอน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเครื่องมือที่มีคุณสมบัติด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสุขภาวะในมหานครลอนดอน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนจำนวน 2,923 โรงเรียนในมหานครลอนดอน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สามารถเสนอเครื่องมือที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับโรงเรียนสุขภาวะ รวมถึงหน่วยงานด้านสาธารณสุข (Shoari, 2022)

และ การศึกษาเรื่อง ผลกระทบของไฮเปอร์โมบิลิตี้ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนสุขภาวะ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) กำหนดความชุกของไฮเปอร์โมบิลิตี้ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนสุขภาวะ และ 2) ศึกษาคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันระหว่างเด็กที่มีอาการไฮเปอร์โมบิลิตี้และไม่มีอาการไฮเปอร์โมบิลิตี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กที่มีอายุ 8-12 ปี

ผลการวิจัยพบว่า อาการไฮเปอร์โมบิลิตี้อย่างรุนแรงมิได้ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนสุภาพะ (Ayse, 2022)

2.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการจำเป็น

การศึกษาเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครู 2) จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครู และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครู ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม จำนวน 235 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะหลักในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานในสภาพที่เป็นอยู่ในระดับมาก และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะหลักมากที่สุด คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ การพัฒนาตนเองและการทำงานเป็นทีม 3) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยที่สำคัญจำแนกความต้องการจำเป็นมากที่สุดของแต่ละด้าน ดังนี้ สมรรถนะหลัก คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน สมรรถนะประจำสายงาน คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน (นภัส ศรีเจริญมณฑล และวรลธิ์ ถนอมชาติ, 2561)

ส่วน การศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียน ที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการโรงเรียนและกรอบแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียบเศรษฐกิจตะวันออก 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก และ 3) พัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการ โรงเรียนแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียน 131 โรง ในภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ซึ่งก่อนแนวคิดสมรรถนะผู้เรียน

ที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออกมี 7 สมรรถนะ ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดเชิงนวัตกรรมด้านการเป็นผู้ประกอบการด้านการแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจ ด้านวัฒนธรรมและความเป็นพลเมือง ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน 2) ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหาร วิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออกสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตร เมื่อพิจารณารายสมรรถนะ สมรรถนะที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สมรรถนะการคิดเชิงนวัตกรรม และ 3) กลยุทธ์การบริหารวิชาการ หลัก คือ พลิกโฉมหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล ส่งเสริมการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี (อัมพิกา สิริพรหม, 2563)

ในทิศทางเดียวกัน การศึกษาเรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาพรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ส่วนภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรนำเครือข่ายเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันและควรมีการพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาต่ออบรม ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีผลงานเป็นเลิศแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา (ฐานะมาศ หาดยาว, 2564)

รวมทั้ง การศึกษาเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น และ 2) ศึกษาข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 269 คน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ การพัฒนาตนเองการทำงานเป็นทีม การบริการที่ดี การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การมีวิสัยทัศน์ การพัฒนาศักยภาพบุคคล การสื่อสารและการจูงใจ และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ คือ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพด้านการบริการที่ดี คือ การปรับปรุงระบบ การบริการให้มีประสิทธิภาพเพื่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ด้านการพัฒนาตนเอง คือ มีความสนใจในการแสวงหาความรู้ เพิ่มศักยภาพในการทำงาน ด้านการทำงานเป็นทีม คือ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อนร่วมด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ คือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของงานอย่างรอบด้าน ด้านการสื่อสารและการจูงใจ คือ มีความสามารถในการจูงใจโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วยยอมรับและคล้อยตาม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคคล คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้โอกาสเพื่อนร่วมงานได้พัฒนาศักยภาพของแต่ละคน และด้านวิสัยทัศน์ คือ มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย คิดทางแนวทางการพัฒนาและดำเนินงานขององค์กรโดยการใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (จิรวัดเน่ วรคุณโรจน์ และภาณุวัฒน์ นิลศร, 2564)

สรุปได้ว่า ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ตัวแปร โรงเรียนสุขภาวะ หมายถึง โรงเรียนที่มีส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์อย่างรอบด้าน ทั้งกาย จิต สังคม ปัญญาหรือวิญญาณ ซึ่งมีกระบวนการบริหารจัดการที่เน้น สุข เป็นสำคัญ เมื่อผู้เรียนเป็นสุข องค์กรการศึกษาเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข ชุมชนก็จะเป็นสุข จะเห็นได้ว่า สุขที่เกิดขึ้นนั้น มีความสัมพันธ์และเป็นส่วนสนับสนุนกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล (สสส., 2560) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1) ผู้เรียนเป็นสุข หมายถึง ผู้เรียนมีสุขภาพดี ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติให้ตนเองพ้นจากอันตราย ผู้เรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้เรียนมีวินัย รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ และผู้เรียนกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน

2) โรงเรียนเป็นสุข หมายถึง โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน โรงเรียนมีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาวะ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น โรงเรียนมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การติดตาม ประเมินผลร่วมกันภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน

3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข หมายถึง โรงเรียนเป็นเขตปลอดเหล้า บุหรี่ การพนัน และสิ่งเสพติด โรงเรียนมีการคัดเลือกวัตถุดิบ เครื่องดื่มและอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาวะของผู้เรียน บรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียนเอื้อต่อการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนมีระบบป้องกันภัยและมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ และโรงเรียนมีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนมีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่นและส่งเสริมการเรียนรู้

4) ครอบครัวเป็นสุข หมายถึง ครอบครัวรับฟังและให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในการป้องกันความเสี่ยงต่อพฤติกรรมทำลายสุขภาวะ ครอบครัวและโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาวะ เพื่อร่วมพัฒนาสุขภาวะของผู้เรียน ครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน และครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาวะของโรงเรียน

5) ชุมชนเป็นสุข หมายถึง ชุมชนมีสถานที่สร้างเสริมการจัดการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน เปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนได้แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเชิงสุขภาวะของผู้เรียน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริม สุขภาวะของผู้เรียน และชุมชน โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะ ได้มาจากการความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ทั้ง 5 ด้าน (ด้านผู้เรียนเป็นสุข, ด้านโรงเรียนเป็นสุข, ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสุข, ด้านครอบครัวเป็นสุข, และด้านชุมชนเป็นสุข) ในการดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ของสุวิมล ว่องวานิช (2558) ซึ่งเป็นดัชนีที่จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่าง และสูตรการคำนวณมาจากค่าดัชนี PNI โดยการหาค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) หารด้วยค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อน ที่จะไปจัดเรียงลำดับความสำคัญ โดยเรียงลำดับจากค่ามากไปหาค่าน้อย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ 2) เสนอแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ศึกษา แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อให้ การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยมีการดำเนินการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 และระยะที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เสนอแนวทางการส่งเสริมโรงเรียน สุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (2564) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 813 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษปทุมธานี เขต 1, 2564)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 เนื่องด้วยการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ มีความพร้อมและได้รับการสนับสนุนมากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ซึ่งจะได้ขนาดโรงเรียนต่างจำนวนนักเรียนที่ปรากฏในสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Mogan (1970) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 260 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งตามสัดส่วน แยกตามอำเภอออกเป็น 4 อำเภอ ดังรายละเอียดตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2565

ที่	อำเภอในเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	อำเภอเมืองปทุมธานี	7	327	104
2	อำเภอลองหลวง	10	408	130
3	อำเภอลาดหลุมแก้ว	1	26	8
4	อำเภอสามโคก	1	52	18
รวม		19	813	260

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมี 2 ฉบับ ดังนี้

3.2.1 แบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บข้อมูลจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ โรงเรียนสุขภาวะ มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานส่วนประเมิน 5 ระดับ จำนวน 23 ข้อ โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้ คำถามทุกข้อที่ต้องตอบ 2 สภาพ

- 1) สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของโรงเรียนสุขภาวะ
- 2) แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษาในแต่ละด้าน 5 ด้าน

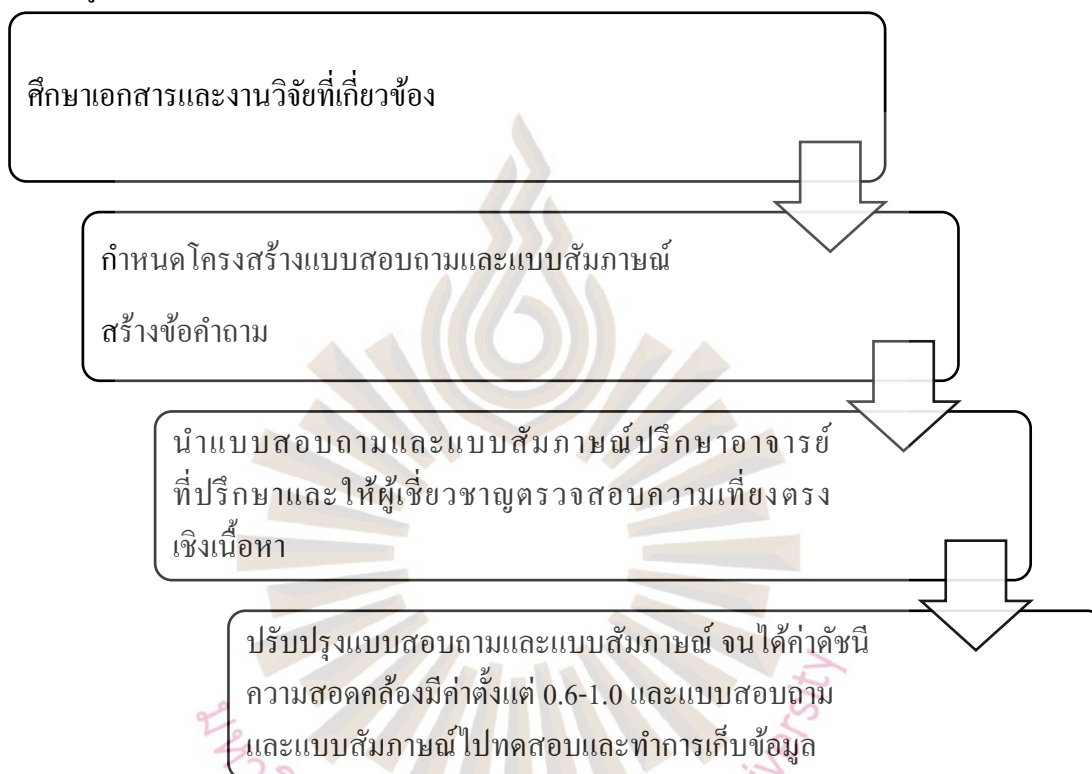
3.2.2 แบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หรือศึกษานิเทศ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 15 ข้อ โดยจะทำการสัมภาษณ์เฉพาะข้อคำถามที่เป็นผลความต้องการจำเป็นที่วิเคราะห์ได้จากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการศึกษาจากกรอบแนวคิดโรงเรียนสุขภาวะของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2560), มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (2560) และ เครือข่ายโรงเรียนสุขภาวะ ภาคอีสานตอนล่าง (2561) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านผู้เรียนเป็นสุข	จำนวน 6 ข้อ
2) ด้านโรงเรียนเป็นสุข	จำนวน 4 ข้อ
3) ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข	จำนวน 5 ข้อ
4) ด้านครอบครัวเป็นสุข	จำนวน 4 ข้อ
5) ด้านชุมชนเป็นสุข	จำนวน 4 ข้อ

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ในการศึกษา แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วยขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังแผนรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 แสดงขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์วัดความต้องการจำเป็น เพื่อศึกษาส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่อง ความต้องการจำเป็นและโรงเรียนสุภาพะ โดยกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

3.3.2 การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1) กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามให้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

คำถามทุกข้อคำถามจะมีข้อมูลที่ต้องตอบ 2 สภาพ คือ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามให้เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

2) สร้างข้อคำถามในแต่ละขั้นตอนตามโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยข้อคำถามใช้กับแบบสอบถามเป็นข้อคำถามเดียวกัน มีรายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนข้อคำถามตามโครงสร้างเนื้อหา

ที่	เนื้อหา	จำนวนข้อ
1	ด้านผู้เรียนเป็นสุข	6
2	ด้านโรงเรียนเป็นสุข	4
3	ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข	5
4	ด้านครอบครัวเป็นสุข	4
5	ด้านชุมชนเป็นสุข	4
รวม		23

3) นำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแก้ไข

4) นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของโครงสร้างเนื้อหาความเหมาะสมของปริมาณ ข้อคำถาม ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อ กับจุดประสงค์ (Item Objective Congruence: IOC) ตรวจสอบการใช้ภาษาและรูปแบบการพิมพ์ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือไว้ ดังนี้ มีประสบการณ์ในการให้ความรู้ คำแนะนำหรือมีประสบการณ์ในการดำเนินการด้านอนามัยโรงเรียนหรือมีความรู้และประสบการณ์ ด้านการบริหารการศึกษา

5) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบและแก้ไข จนได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ มีค่าตั้งแต่ 0.6-1.0

6) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.86

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย จากวิทยาลัยครูสุริยเทพมหาวิทยาลัยรังสิตถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลแบบสอบถามจากครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

3.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการยื่นหนังสือดังกล่าว เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มตัวอย่างโดยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 260 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามก่อนที่จะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ในการดำเนินการศึกษาแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้ง 2 สภาพ คือ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เป็นรายชื่อเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ จำนวน 5 ด้าน

3) ดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: $PNI_{modified}$) ซึ่ง สุวิมล ว่องวาณิช (2558) ได้ปรับสูตรการคำนวณมาจากดัชนี PNI โดยการหารค่าผลต่างของ (I – D) ด้วยค่า D โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับของสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ ได้ดังนี้

$$\text{Modified Priority Needs Index: } PNI_{modified} = \frac{I-D}{D}$$

เมื่อ	$PNI_{modified}$	หมายถึง	ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญต้องการจำเป็น
	I	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน
	D	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์

ระยะที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เสนอแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา คือ นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะตัวบ่งชี้ที่มีความต้องการจำเป็นใน 3 ลำดับแรกของแต่ละด้าน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักมีคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และมีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการบริหารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือจากวิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิตถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ขอเข้ารับการสัมภาษณ์และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง จำนวน 5 ท่าน ซึ่งคัดเลือกแบบโดยเจาะจง (Purposive Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนสุขภาวะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ 2) เสนอแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น ในการดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	=	ค่าเฉลี่ย
S.D.	=	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$PNI_{modified}$	=	ดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น
I (Important)	=	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
D (Degree of Success)	=	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

4.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 260)

	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	64	24.62
	หญิง	196	75.38
	รวม	260	100
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	113	43.46
	30-40 ปี	86	33.08
	41-50 ปี	33	12.70
	51-60 ปี	28	10.76
	61 ปี ขึ้นไป	0	0
	รวม	260	100
ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	1	0.38
	อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	2	0.77
	ปริญญาตรี	225	86.54
	ปริญญาโท	32	12.31
	ปริญญาเอก	0	0
	อื่น ๆ	0	0
	รวม	260	100
ประสบการณ์ในการทำงาน	ต่ำกว่า 1 ปี	38	14.62
	1-5 ปี	116	44.62
	6-10 ปี	51	19.62
	11-15 ปี	26	10.00

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำงาน	15-20 ปี	11	4.23
(ต่อ)	21 ปีขึ้นไป	18	6.92
	รวม	260	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นมี 260 คน เป็นเพศหญิง 196 คน คิดเป็นร้อยละ 75.38 และเพศชาย 64 คน คิดเป็นร้อยละ 24.62 ตามลำดับ

อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 43.46 รองลงมา คือ อายุ 30-40 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 33.08 รองลงมา คือ อายุ 41-50 คน จำนวน 33 คน 12.70 และลำดับสุดท้าย คือ 51-60 คน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.76 ตามลำดับ

การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 86.54 รองลงมา คือ ระดับปริญญาโท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 12.31 รองลงมา คือ อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.77 และลำดับสุดท้าย คือ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.38 ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 44.62 รองลงมา คือ 6-10 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.62 รองลงมา คือ 11-15 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 14.62 รองลงมา คือ 21 ปี ขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.92 และลำดับสุดท้าย คือ 15-20 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.23 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ซึ่งเป็นดัชนีที่จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมิน

ความแตกต่าง และสูตรการคำนวณมาจากค่าดัชนี PNI โดยการหาค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I)หารด้วยค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะไปจัดเรียงลำดับความสำคัญ โดยเรียงลำดับจากค่ามากไปหาค่าน้อย

ตารางที่ 4.2 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข

(n = 260)

ด้านที่ 1 ผู้เรียน เป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ผู้เรียน มีสุขภาพดี	4.24	0.67	มาก	4.76	0.57	มากที่สุด	0.109	6
2. ผู้เรียน มีทักษะ การปฏิบัติ ให้ตนเอง พ้นจาก อันตราย	3.93	0.97	มาก	4.67	0.56	มากที่สุด	0.158	3
3. ผู้เรียน อยู่ร่วมกัน อย่างมี ความสุข	4.03	1.03	มาก	4.87	0.53	มากที่สุด	0.172	2
4. ผู้เรียนมี วินัยรู้หน้าที่ มีความ รับผิดชอบ	3.94	1.03	มาก	4.67	0.73	มากที่สุด	0.156	4

ตารางที่ 4.2 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข (ต่อ)

(n = 260)

ด้านที่ 1 ผู้เรียน เป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
5. ผู้เรียนมี จิตสาธารณะ อนุรักษ์ ทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อม	3.97	1.00	มาก	4.68	0.65	มากที่สุด	0.152	5
6. ผู้เรียน มีความ กระตือรือร้น ให้ความ สนใจใน การเรียน	3.75	1.09	มาก	4.71	0.65	มากที่สุด	0.204	1
รวม	3.98	0.97	มาก	4.73	0.62	มากที่สุด	-	-

จากตารางที่ 4.2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ด้านผู้เรียนเป็นสุข ในภาพรวม พบว่า
ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$)

เมื่อพิจารณาระดับสภาพปัจจุบันเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เรียนมีสุขภาพดี ($\bar{X} = 4.24$) ผู้เรียน
อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ($\bar{X} = 4.03$) ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
($\bar{X} = 3.97$) ผู้เรียนมีวินัยรู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.94$) ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติให้ตนเอง

พ้นจากอันตราย ($\bar{X} = 3.93$) และผู้เรียนมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน ($\bar{X} = 3.75$) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้าน พบว่า ผู้เรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ได้ ($\bar{X} = 4.87$) ผู้เรียนมีสุขภาพดี ($\bar{X} = 4.76$) ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน ($\bar{X} = 4.71$) ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.68$) ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และผู้เรียนมีวินัยรู้หน้าที่มีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.67$) อยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า ระดับสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้านทุกด้าน

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา ด้านผู้เรียนเป็นสุข โดยมีค่า PNI_{modified} อยู่ระหว่าง 0.109-0.204 และมีความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.204$) ลำดับที่ 2 ผู้เรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ($PNI_{\text{modified}} = 0.172$) และลำดับที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติให้ตนเองพ้นจากอันตราย ($PNI_{\text{modified}} = 0.158$)

ตารางที่ 4.3 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านโรงเรียนเป็นสุข

(n = 260)

ด้านที่ 2 โรงเรียน เป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. โรงเรียนมี การบริหาร จัดการที่เอื้อ ต่อการสร้าง เสริมสุขภาพะ ของผู้เรียน	4.16	0.90	มาก	4.76	0.49	มากที่สุด	0.126	3

ตารางที่ 4.3 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านโรงเรียนเป็นสุข (ต่อ)

(n = 260)

ด้านที่ 2 โรงเรียน เป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
2. โรงเรียน มีการบูรณา- การ กระบวนการ เรียนรู้ เพื่อ เสริมสร้างให้ ผู้เรียน มีสุขภาพะ โดย สอดคล้องกับ บริบทภายใน โรงเรียน และท้องถิ่น	4.00	1.00	มาก	4.67	0.70	มากที่สุด	0.143	1
3. โรงเรียนมี กระบวนการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ การติดตาม ประเมินผล ร่วมกัน ภายใน โรงเรียน	4.28	0.73	มาก	4.73	0.63	มากที่สุด	0.095	4

ตารางที่ 4.3 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านโรงเรียนเป็นสุข (ต่อ)

(n = 260)

ด้านที่ 2 โรงเรียน เป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
อย่างต่อเนื่อง								
4. โรงเรียนมี แหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการ เสริมสร้าง สุขภาวะ ของผู้เรียน	4.10	0.92	มาก	4.77	0.52	มากที่สุด	0.140	2
รวม	4.14	0.89	มาก	4.77	0.52	มากที่สุด	-	-

จากตารางที่ 4.3 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ด้านโรงเรียนเป็นสุข ในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$)

เมื่อพิจารณาระดับสภาพปัจจุบันเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การติดตามประเมินผลร่วมกันภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.28$) โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.16$) โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.10$) และโรงเรียนมีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาวะ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.00$) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.77$) โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริม

สุขภาวะของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.76$) โรงเรียนมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การติดตามประเมินผลร่วมกันภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.73$) และโรงเรียนมีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาวะ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.67$) อยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า ระดับสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้านทุกด้าน

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา ด้าน โรงเรียนเป็นสุข โดยมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.095-0.143 และมีความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 โรงเรียนมีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาวะ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น ($PNI_{modified} = 0.143$) ลำดับที่ 2 โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.140$) และลำดับที่ 3 โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.126$)

ตารางที่ 4.4 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข

(n = 260)

ด้านที่ 3 สภาพแวดล้อม เป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. โรงเรียน เป็นเขต ปลอดภัย บุรี การพนันและ สิ่งเสพติด	4.47	0.72	มาก	4.74	0.52	มากที่สุด	0.057	5

ตารางที่ 4.4 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข (ต่อ)

(n = 260)

ด้านที่ 3	สภาพแวดล้อม			ระดับสภาพ			PNI	ลำดับ
เป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ที่พึงประสงค์				
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
2. โรงเรียนมีการคัดเลือกวัตถุดิบเครื่องดื่ม และอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้เรียน	4.28	0.88	มาก	4.75	0.61	มากที่สุด	0.099	3
3. โรงเรียนมีบรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.24	1.07	มาก	4.72	0.61	มากที่สุด	0.102	2

ตารางที่ 4.4 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข (ต่อ)

(n = 260)

ด้านที่ 3 สภาพแวดล้อม เป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
4. โรงเรียนมี ระบบป้องกัน ภัยและมีการ ตรวจสอบ อย่าง สม่ำเสมอ	4.24	0.88	มาก	4.70	0.68	มากที่สุด	0.098	4
5. โรงเรียนมี การจัดสภาพ บริเวณ โรงเรียนให้มี บรรยากาศ ร่มรื่น และส่งเสริม การเรียนรู้	4.14	1.01	มาก	4.75	0.63	มากที่สุด	0.128	1
รวม	4.27	0.91	มาก	4.73	0.61	มากที่สุด	-	-

จากตารางที่ 4.4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข ในภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ยของระดับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$)

เมื่อพิจารณาระดับสภาพปัจจุบันเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนเป็นเขตปลอดเหล้าบุหรี่ การพนันและสิ่งเสพติด ($\bar{X} = 4.47$) โรงเรียนมีการคัดเลือก วัสดุคิบั เครื่องคีม และอาหารว่าง

ที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาวะของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.28$) โรงเรียนมีบรรยากาศในโรงเรียน และห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและโรงเรียนมีระบบป้องกันภัยและมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.24$) และโรงเรียนมีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่นและส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.14$) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.77$) โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.76$) โรงเรียนมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การติดตามประเมินผลร่วมกันภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.73$) และโรงเรียนมีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาวะ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.67$) อยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า ระดับสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้านทุกด้าน

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษาด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข โดยมีค่า PNI_{modified} อยู่ระหว่าง 0.057-0.128 และมีความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 โรงเรียนมีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่นและส่งเสริมการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.128$) ลำดับที่ 2 โรงเรียนมีบรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.102$) และลำดับที่ 3 โรงเรียนมีการคัดเลือก วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องดื่ม และอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาวะของผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.099$)

ตารางที่ 4.5 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านครอบครัวเป็นสุข

(n = 260)

ด้านที่ 4 สภาพแวดล้อม เป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ครอบครัว รับฟัง และให้ คำแนะนำที่ เป็น ประโยชน์ แก่ผู้เรียน ในการ ป้องกัน ความเสี่ยงต่อ พฤติกรรม ที่ทำลาย สุขภาพ	4.18	0.94	มาก	4.72	0.51	มากที่สุด	0.114	4

ตารางที่ 4.5 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านครอบครัวเป็นสุข (ต่อ)

(n = 260)

ด้านที่ 4	สภาพแวดล้อม เป็นสุข			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
2. โรงเรียน และ ครอบครัว มีการ แลกเปลี่ยน ข้อมูล ทางด้าน สุขภาวะ เพื่อร่วม พัฒนาสุข ภาวะผู้เรียน	4.06	1.08	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	0.154	2
3. ครอบครัว มีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ ของผู้เรียน	4.05	1.01	มาก	4.66	0.61	มากที่สุด	0.131	3
4. ครอบครัว เข้าไปมี ส่วนร่วมใน กระบวนการ เสริมสร้าง สุขภาวะของ โรงเรียน	3.58	1.39	มาก	4.70	0.61	มากที่สุด	0.238	1

ตารางที่ 4.5 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านครอบครัวเป็นสุข (ต่อ)

(n = 260)

ด้านที่ 4								
สภาพแวดล้อม เป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
รวม	3.97	1.11	มาก	4.72	0.55	มากที่สุด	-	-

จากตารางที่ 4.5 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ด้านครอบครัวเป็นสุข ในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$)

เมื่อพิจารณาระดับสภาพปัจจุบันเป็นรายด้าน พบว่า ครอบครัวรับฟังและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในการป้องกันความเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่ทำลายสุขภาพ ($\bar{X} = 4.18$) โรงเรียนและครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาพเพื่อร่วมพัฒนาสุขภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.06$) ครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.05$) และครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาพของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.58$) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนและครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาพเพื่อร่วมพัฒนาสุขภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.80$) ครอบครัวรับฟังและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในการป้องกันความเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่ทำลายสุขภาพ ($\bar{X} = 4.72$) ครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาพของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.70$) และครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.66$) อยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า ระดับสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้านทุกด้าน

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษาด้านครอบครัวเป็นสุข โดยมีค่า PNI_{modified} อยู่ระหว่าง 0.114-0.238 และมีความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 ครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาพของโรงเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.238$) ลำดับที่ 2 โรงเรียนและครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ทางด้านสุขภาวะ เพื่อร่วมพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.154$) และลำดับที่ 3 ครอบครัวยมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.131$)

ตารางที่ 4.6 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านชุมชนเป็นสุข

(n = 260)

ด้านที่ 5 ชุมชนเป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ชุมชนมี สถานที่ ส่งเสริม การจัดการ เรียนรู้ และใช้ ประโยชน์ เพื่อสร้าง เสริมสุขภาวะ ของผู้เรียน	3.88	1.04	มาก	4.75	0.51	มากที่สุด	0.183	1
2. ชุมชนมี ส่วนร่วม ในการจัด กระบวนการ เรียนรู้ เพื่อสร้าง เสริม สุขภาวะ ของผู้เรียน	4.00	1.07	มาก	4.70	0.67	มากที่สุด	0.149	3

ตารางที่ 4.6 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านชุมชนเป็นสุข (ต่อ)

(n = 260)

ด้านที่ 5 ชุมชนเป็นสุข	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพ ที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
3. ชุมชนเปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนได้แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเชิงสุภาพะของผู้เรียน	4.07	0.94	มาก	4.72	0.48	มากที่สุด	0.138	4
4. โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	4.03	1.15	มาก	4.77	0.47	มากที่สุด	0.155	2
รวม	4.00	1.05	มาก	4.74	0.53	มากที่สุด	-	-

จากตารางที่ 4.6 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ด้านชุมชนเป็นสุข ในภาพรวม พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$)

เมื่อพิจารณาระดับสภาพปัจจุบันเป็นรายด้าน พบว่า ชุมชนเปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนได้แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเชิงสุภาพะของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.07$) โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ($\bar{X} = 4.03$) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริม

สุขภาวะของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.00$) และชุมชนมีสถานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.88$) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนและครอบครัว มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาวะเพื่อร่วมพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน ($\bar{X} = 4.80$) ครอบครัวรับฟัง และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในการป้องกันความเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่ทำลายสุขภาวะ ($\bar{X} = 4.72$) ครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาวะของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.70$) และครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.66$) อยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า ระดับสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสภาพ ที่พึงประสงค์เป็นรายด้านทุกด้าน

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ โรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา ด้านชุมชนเป็นสุข โดยมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.138-0.183 และมีความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 ชุมชนมีสถานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.183$) ลำดับที่ 2 โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ($PNI_{modified} = 0.155$) และลำดับที่ 3 ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.149$)

ตารางที่ 4.7 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ โรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 รายด้าน

(n = 260)

องค์ประกอบ ของโรงเรียน สุขภาวะ	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
ด้านผู้เรียน เป็นสุข	3.98	0.97	มาก	4.73	0.62	มากที่สุด	0.159	1
ด้านโรงเรียน เป็นสุข	4.14	0.89	มาก	4.73	0.59	มากที่สุด	0.125	3
ด้าน สภาพแวดล้อม เป็นสุข	4.27	0.91	มาก	4.73	0.61	มากที่สุด	0.097	4

ตารางที่ 4.7 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 รายด้าน (ต่อ)

(n = 260)

องค์ประกอบ ของโรงเรียน สุภาพะ	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
ด้านครอบครัว เป็นสุข	3.97	1.11	มาก	4.72	0.55	มากที่สุด	0.159	1
ด้านชุมชน เป็นสุข	4.00	1.05	มาก	4.74	0.53	มากที่สุด	0.156	2
รวม	4.07	0.99	มาก	4.73	0.58	มากที่สุด	-	-

จากตารางที่ 4.7 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ
โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 4.07$) ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$)

เมื่อพิจารณาระดับสภาพปัจจุบันเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข ($\bar{X} = 4.27$)
ด้านโรงเรียนเป็นสุข ($\bar{X} = 4.14$) ด้านชุมชนเป็นสุข ($\bar{X} = 4.00$) ด้านผู้เรียนเป็นสุข ($\bar{X} = 3.98$)
และด้านครอบครัวเป็นสุข ($\bar{X} = 4.97$) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านชุมชนเป็นสุข ($\bar{X} = 4.74$)
ด้านผู้เรียนเป็นสุข ด้านโรงเรียนเป็นสุขและด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข ($\bar{X} = 4.73$)
และด้านครอบครัวเป็นสุข ($\bar{X} = 4.72$) ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า ระดับสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสภาพที่
พึงประสงค์เป็นรายด้านทุกด้าน

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา
ด้านชุมชนเป็นสุข โดยมีค่า PNI_{modified} อยู่ระหว่าง 0.097-0.159 และมีความต้องการจำเป็น 3 อันดับ
แรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 ด้านผู้เรียนเป็นสุขและด้านครอบครัวเป็นสุข ($PNI_{\text{modified}} = 0.159$) ลำดับที่ 2
ด้านชุมชนเป็นสุข ($PNI_{\text{modified}} = 0.156$) และลำดับที่ 3 ด้านโรงเรียนเป็นสุข ($PNI_{\text{modified}} = 0.125$)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการบริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 รวมจำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากข้อค้นพบระยะที่ 1 ทั้งภาพรวมและรายด้านตามลำดับความสำคัญของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ โดยมีความต้องการจำเป็นอยู่ใน 3 ลำดับแรกของแต่ละด้าน ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยมีผลการวิเคราะห์ ดังรายละเอียดตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ด้านที่ 1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข	
1) แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- ครูแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ฯ ในแต่ละรายวิชา
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นความคิดให้นักเรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุข
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ฯ ให้สนองความต้องการของนักเรียนรายบุคคล - จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active learning - จัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ให้น่าเรียนรู้ - ใช้เทคนิคเสริมแรง
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- ส่งเสริมให้นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักความรับผิดชอบต่อตนเอง

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (ต่อ)

ด้านที่ 1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active learning - ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ - นักเรียนเป็นผู้ประเมินการสอนของครู และครูเป็นผู้ประเมินผู้อำนวยการโรงเรียน - จัดอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู
2) แนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- เข้าใจความแตกต่างของนักเรียน - ให้โอกาสทางการศึกษากับนักเรียนทุกชาติพันธุ์
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- ฝึกการปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือข้อบังคับของโรงเรียน - ฝึกความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายของนักเรียน - ทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดหลักสูตรของสถานศึกษา - ส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- ปลุกจิตสำนึกให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม - ให้เห็นถึงความสำคัญของการรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่นตามกฎหมาย กติกา ระเบียบปฏิบัติ - ส่งเสริมเรื่องมารยาทในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ - ส่งเสริมทักษะและกระบวนการคิดด้วยตนเอง - กระตุ้นให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง - นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงของโรงเรียน
3) แนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติให้ตนเองพ้นจากอันตราย	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- เชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียน

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (ต่อ)

ด้านที่ 1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- ใช้ทักษะการปฏิเสธ 3 ข้อ คือ 1) หลีกเลียงออกจากสถานการณ์เสี่ยง 2) ร้องเสียงดังว่า “ไม่” หรือ “ช่วยด้วย” 3) วิ่งหนีไปบอกผู้ใหญ่ที่ไว้ใจได้เพื่อขอความช่วยเหลือ
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- ส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักอันตรายแต่ละประเภท เพื่อให้รู้จัก หลีกเลียงออกจากสถานการณ์เสี่ยง - บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอน
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- ให้ความรู้เกี่ยวกับภัยและโทษของสิ่งเสพติดและอบายมุขประเภทต่าง ๆ
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- จัดกิจกรรมรูปแบบบทบาทสมมติ - ครูใช้ข้อคำถามรูปแบบปลายเปิดในการกระตุ้นกระบวนการคิด ของนักเรียน
ด้านที่ 2 ด้านโรงเรียนเป็นสุข	
1) แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน มีสุขภาพะ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นในการดูแล ใส่ใจเรื่องของน้ำหนัก และส่วนสูงของนักเรียน รวมถึงโภชนาการอื่น ๆ - ส่งเสริมให้นักเรียนดื่มนม และรับประทานอาหารเช้าให้ครบมื้อ ทั้ง 5 มื้อ
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- พัฒนาครูและปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น รวมทั้งการให้ความรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีสุขภาพะที่ดี - โรงเรียนมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบ Active Learning - นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน - การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในชุมชนในระบบสาธารณสุข

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (ต่อ)

ด้านที่ 2 ด้านโรงเรียนเป็นสุข	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- ศึกษาบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น - จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น - ประชุมสร้างความเข้าใจร่วมกัน เพื่อวางแผนหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้อง - ใช้กระบวนการ PLC และติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา - การให้ความร่วมมือในการสนับสนุนการศึกษา - การกำกับ ติดตาม และประเมินผล
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- จัดกิจกรรมการจำลองสถานการณ์ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ระยะยาว
2) แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- ส่งเสริมให้ใช้สื่อเทคโนโลยีในศึกษาค้นคว้าทั้งของครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน - จัดมุมประสบการณ์ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะของผู้เรียน
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- จัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะ เช่น การจัดห้องสมุด ป้ายความรู้ สวนสมุนไพร - ส่งเสริมให้โรงเรียนมีชีวิต ทำให้เกิดสังคมสุขภาวะมากขึ้น - การจัดกิจกรรมเสริมทักษะต่าง ๆ เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หรือกิจกรรมเสียงตามสาย - ปลุกฝังให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพของตัวเอง - ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- จัดแหล่งเรียนรู้ให้มีความปลอดภัย สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นสัดส่วน เสียง แสง การถ่ายเทของอากาศให้ถูกสุขลักษณะ - จัดให้แหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (ต่อ)

ด้านที่ 2 ด้านโรงเรียนเป็นสุข	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- จัดกระบวนการบริหารโดยยึดสุขภาวะเป็นหลัก - นำเทคโนโลยีหรือสื่อที่ทันสมัยมาสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- สร้างห้องเรียนให้เป็นสถานที่แห่งการเรียนรู้ โดยสนับสนุนให้ครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียน
3) แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- จัดทำระบบการดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน มีการกำหนดนโยบายของโรงเรียนที่ยึดประโยชน์นักเรียนเป็นสำคัญร่วมกัน - มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนเป็นหลักสำคัญและพัฒนาให้เต็มศักยภาพ - การจัดระบบดูแลช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ - ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning - ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเพิ่มบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- ใช้การบริหารเป็นมีส่วนร่วม - ส่งเสริมกิจกรรม PLC
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง จิตใจร่าเริงแจ่มใส - ปลูกฝังวินัย หน้าที่ของตนเอง ความรับผิดชอบ และการมีจิตสาธารณะ
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมประชุม เพื่อวางแผนการสร้างเสริมสุขภาวะของนักเรียน - จัดการประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม - กำหนดเกณฑ์การประเมินร่วมกันอย่างชัดเจน

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (ต่อ)

ด้านที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสุข	
1) แนวทางในการส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่น และส่งเสริมการเรียนรู้	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- ส่งเสริมให้โรงเรียนช่วยกันปลูกต้นไม้
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- จัดอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัย สวยงาม - สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้ปลอดโปร่ง สบายใจ ใกล้ชิดธรรมชาติ และกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม - มีการรณรงค์ และให้ความรู้เรื่องใช้ทรัพยากรที่มีอย่างประหยัดและคุ้มค่า - ช่วยกันดูแลรักษาและปกป้องสิ่งแวดล้อม - มีการจัดการด้านโภชนาการ สุขากิจบาล และสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- สร้างวินัยเชิงบวกให้แก่นักเรียนในการตระหนักและรักสิ่งแวดล้อม - โรงเรียนวางแผนความรับผิดชอบร่วมกัน
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- ส่งเสริมให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สะอาด ปราศจากสิ่งปฏิกูล - บริหารจัดการสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนมีชีวิต
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- สำรวจพื้นที่ในโรงเรียน เพื่อจุดเด่นและจุดด้อยในจุดต่าง ๆ และ ดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง โดยคำนึงถึงวัสดุที่มีอยู่ภายในโรงเรียน หรือการรีไซเคิล เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีประโยชน์สูงสุด
2) แนวทางในการส่งเสริมให้มีบรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการ เรียนรู้ของผู้เรียน	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- ปลูกฝังให้นักเรียนรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (ต่อ)

ด้านที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสุข	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- จัดห้องเรียนให้มีอุณหภูมิเหมาะสม แสงสว่างเพียงพอ ปราศจากเสียงรบกวน - รวมถึงมีความปลอดภัย สะอาด และเป็นระเบียบ - ตกแต่งห้องเรียนให้น่าสนใจด้วยข้อมูล ความรู้ ผลงานเด็ก มีมุมอ่านและมุมประสบการณ์ ที่ปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ - ส่งเสริมให้โรงเรียนมีพื้นที่และอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมที่หลากหลาย - สนับสนุนให้มีการปฏิสัมพันธ์ของทุกคนในโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกร่วมกัน และเป็นเจ้าของสถานที่
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- ส่งเสริมการจัดบรรยากาศแบบกายภาพให้น่าเรียน ปลอดภัย - การจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้ของนักเรียน ควรมีระยะห่างตามความเหมาะสม
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้ร่มรื่น และปราศจากขยะ - จัดห้องเรียนให้น่าเรียน
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- มีนโยบายให้ทุกห้องเรียนจัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างเพียงพอ อุณหภูมิเหมาะสมต่อการเรียนรู้ - ส่งเสริมให้ตกแต่งวันสัปดาห์ด้วยสีธรรมชาติ (สีเดิมของวัตถุ) - รับฟังความคิดเห็นของครูในการปรับปรุงห้องเรียนในแต่ละปีการศึกษา
3) แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดของท่านมีการคัดเลือกวัตถุดิบ เครื่องดื่ม และอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ของผู้เรียน	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- แต่งตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับอาหารกลางวัน - ควบคุม และดูแลการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มในโรงเรียน

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (ต่อ)

ด้านที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสุข	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- โรงเรียนมีการคัดเลือกวัตถุดิบ ควรเลือกซื้อของที่มีคุณภาพ เช่น เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ - ต้องเลือกแบบสดใหม่ แหล่งที่ซื้อก็ต้องสะอาดถูกสุขลักษณะ - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการในทุกรายวิชา โดยครูสอดแทรกความรู้ให้กับนักเรียน - ในการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- สร้างช่องทางการสื่อสารอันดีระหว่างครอบครัวกับโรงเรียนผ่านกิจกรรมต่าง - โรงเรียนประสานงานกับครอบครัว โดยให้ครอบครัวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- มีการคัดเลือกวัตถุดิบในการประกอบอาหารตามโภชนาการตามตารางอาหาร - รวมถึงเครื่องดื่มน้ำดื่มที่สะอาด
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- ตั้งคณะกรรมการในการคัดเลือก และมีเกณฑ์ข้อกำหนดเกี่ยวกับวัตถุดิบ เครื่องดื่ม อาหารสำหรับนักเรียน - ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการตรวจสอบและรับรองคุณภาพอาหาร
ด้านที่ 4 ด้านครอบครัวเป็นสุข	
1) แนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาวะของโรงเรียน	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- เข้าใจความแตกต่างของแต่ละครอบครัว - สร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวให้หลากหลาย

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (ต่อ)

ด้านที่ 4 ด้านครอบครัวเป็นสุข	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- ลดปัจจัยเสี่ยงและปัญหาจากความรุนแรง ยาเสพติด การพนัน เหล้า บุหรี่ และการล่อลวงละเมิดทางเพศ - ควรมีการติดต่อสื่อสารและให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ระหว่างบ้านและ โรงเรียน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- สร้างสัมพันธ์และการสื่อสารอันดีกับครอบครัวของนักเรียนในโรงเรียน ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ - ประสานงาน โดยให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- ส่งเสริมด้านสุขภาพะของนักเรียน รวมถึงสมาชิกในครอบครัวของนักเรียน
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- จัดประชุมและให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพะของผู้เรียน
2) แนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาพะ เพื่อร่วมพัฒนาสุขภาพะผู้เรียน	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- สร้างช่องทางการแลกเปลี่ยนข้อมูลให้หลากหลาย
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน - จัดทำป้ายนิเทศที่มีสาระเกี่ยวกับเด็ก ผู้ปกครอง ชุมชน และ โรงเรียน - กระตุ้นให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทางโรงเรียน ในช่องทางที่หลากหลาย
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- ส่งเสริมกิจกรรม PLC - ขับเคลื่อนกิจกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- ขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพะของผู้เรียน - โรงเรียนจัดการตรวจสุขภาพประจำปีของนักเรียนทุกภาคการศึกษา โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- ใช้สื่อออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านสุขภาพะ

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (ต่อ)

3) แนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- สร้างช่องทางการติดต่อสื่อสาร รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลให้หลากหลาย
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- จัดประชุมผู้ปกครอง - เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ทำงานอาสาสมัครร่วมกับทางโรงเรียน
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- จัดประชุมผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสุภาพะ - จัดทำวารสารประชาสัมพันธ์สม่ำเสมอ - สร้างช่องทางการสื่อสารอันดีระหว่างครอบครัวของนักเรียนในโรงเรียนภายในสังกัดกับโรงเรียน - ตรวจสอบประเมินผลวัดผลรวมทั้งสำรวจความพึงพอใจของครอบครัวของนักเรียนในโรงเรียนภายในสังกัด
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- ส่งเสริมด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- สร้างช่องทางให้ผู้ปกครองได้มีการสื่อสารโดยตรงถึงผู้บริหาร - เปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู - เชิญผู้ปกครองที่มีความรู้มาเป็นวิทยากรในการให้ความรู้เกี่ยวกับสุภาพะของผู้เรียน
ด้านที่ 5 ด้านชุมชนเป็นสุข	
1) แนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนมีสถานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์เพื่อเสริมสร้างสุภาพะของโรงเรียน	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้น่าเรียน อาคารเรียนที่สะอาด มั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย - จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนอย่างครบถ้วน - ส่งเสริมความพร้อมด้านอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นมกล่อง)
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- สนับสนุนแหล่งเรียนรู้จากองค์กรในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียน

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (ต่อ)

ด้านที่ 5 ด้านชุมชนเป็นสุข	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- จัดประชุมสร้างความเข้าใจ และประสานสัมพันธ์อันดีผ่าน คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน - สนับสนุนให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- มีการปรึกษาหารือกับผู้นำท้องถิ่น เพื่อสร้างความสำคัญ ของการส่งเสริมสุภาพะของผู้เรียน - ขอความอนุเคราะห์ชุมชนในการเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริม สุภาพะของผู้เรียน
2) แนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- ขอความร่วมมือจากชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ของโรงเรียน - โรงเรียนให้การอนุเคราะห์ เมื่อมีการขอความร่วมมือด้วยความเต็มใจ
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- ระดมทรัพยากรจากชุมชนหรือองค์กรในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการจัด การเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียน
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์สม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมวัน สำคัญต่าง ๆ ใช้สถานที่ในโรงเรียนให้เป็นประโยชน์โดยการมี ส่วนร่วมกับชุมชน
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- มีการจัดอบรมให้ความรู้ โดยหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมและให้ความรู้
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- จัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน และชุมชนที่เน้นกระบวนการคนละไม้คนละมือ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ อันดีต่อกัน
3) แนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุ ภาพะของผู้เรียน	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	- หน่วยงานภายนอกให้ความร่วมมือ และการสนับสนุนในการดูแล สุภาพะของผู้เรียน

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (ต่อ)

ด้านที่ 5 ด้านชุมชนเป็นสุข	
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	- โรงเรียนจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีผู้นำชุมชน วิทยากรท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน - ปลุกจิตสำนึกให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญการสืบทอดวัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างเห็นคุณค่า
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในหลักสูตรการจัดการศึกษา
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	- จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	- ประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางต่าง ๆ เช่น วันประชุมผู้ปกครอง ช่องทางออนไลน์ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาวะของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน - สร้างความเข้าใจและความสำคัญของสุขภาวะของผู้เรียน - จัดกิจกรรมตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้ชุมชนสามารถนำไปใช้ได้จริง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษารวมทั้งสิ้น 54 แนวทาง ได้แก่ ด้านผู้เรียนเป็นสุขมีความต้องการจำเป็น 3 รายด้านย่อย จำนวน 12 แนวทาง ด้านโรงเรียนเป็นสุขมีความต้องการจำเป็น 3 รายด้านย่อย จำนวน 11 แนวทาง ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสุขมีความต้องการจำเป็น 3 รายด้านย่อย จำนวน 10 แนวทาง ด้านครอบครัวเป็นสุข มีความต้องการจำเป็น 3 รายด้านย่อย จำนวน 11 แนวทาง และด้านชุมชนเป็นสุข มีความต้องการจำเป็น 3 รายด้านย่อย จำนวน 10 แนวทาง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ ด้านผู้เรียนเป็นสุข สรุปได้ดังนี้

4.3.1.1 แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นให้มีความสนใจในการเรียน

(1) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2562 เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

(2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นการกระตุ้นทักษะของผู้เรียนที่พึงมีในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning

(3) การใช้เทคนิคแบบเสริมแรงเชิงบวก

(4) การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกต่อผู้เรียน

(5) การประเมินการสอนของครูโดยผู้เรียน และนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูต่อไป

4.3.1.2 แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

(1) สอดแทรกการปลูกจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง หรือกิจกรรมโฮมรูมประจำวัน

(2) ให้สิทธิแก่นักเรียนในการมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงร่วมกันในโรงเรียน และเสรีภาพในการดำเนินชีวิตในโรงเรียนที่คำนึงถึงความถูกต้อง และเหมาะสม

(3) ให้โอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนทุกชาติพันธุ์อย่างเท่าเทียม

(4) มีการส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดด้วยตนเอง ตลอดจนการทำงานร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

4.3.1.3 แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการปฏิเสธให้ตนเองพ้นจากอันตราย

(1) เชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางให้ความรู้เกี่ยวกับภัยหลากหลายรูปแบบทั้งใกล้ตัวและไกลตัว

(2) บูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับภัยอันตราย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอแนวทางในการหลีกเลี่ยงตนเองเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์เสี่ยงต่อภัยอันตราย

(3) สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ และขอความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และชุมชน ในการดูแลความปลอดภัยของผู้เรียน

4.3.2 แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ ด้านโรงเรียนเป็นสุข สรุปได้ดังนี้

4.3.2.1 แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุภาพะ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น

(1) ศึกษาบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ให้มีความสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น

(2) การจัดประชุม วางแผน และสร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่การติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบ

(3) จัดกิจกรรมรูปแบบฐานการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกิดการลงมือทำจริง คิด และวิเคราะห์จริง จนนำไปสู่การหาข้อสรุปจากกิจกรรมดังกล่าวได้ด้วยตนเอง

(4) โรงเรียนประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข วิทยากรท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือองค์กรเครือข่ายทางการศึกษา

4.3.2.2 แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน

(1) บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลาย ครอบคลุมตามความสนใจของผู้เรียน โดยเน้นการเสริมสร้างสุขภาวะผู้เรียนเป็นหลัก

(2) ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สะอาด มีระเบียบ เป็นสัดส่วน ร่มรื่น ถูกสุขลักษณะ และคำนึงถึงปลอดภัยเป็นหลัก

(3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยมีครูเป็นผู้แนะนำหรือเพิ่มเติมความรู้

(4) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาตรงตามความต้องการ

4.3.2.3 แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน

(1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวางแผนในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาที่ยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

(2) ส่งเสริมกิจกรรมรูปแบบกระบวนการ PLC (Professional Learning Community)

(3) สถานศึกษาจัดทำระบบดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง เช่น จัดทำแบบสำรวจ SDQ (The Strengths and Difficulties Questionnaire) โดยผู้เรียนได้ประเมินตนเอง ครูประเมินผู้เรียน และผู้ปกครองประเมินผู้เรียน

4.3.3 แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะ ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข สรุปได้ดังนี้

4.3.3.1 แนวทางในการส่งเสริมให้มีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่นและส่งเสริมการเรียนรู้

(1) สร้างวินัยเชิงบวกให้ผู้เรียนให้รักธรรมชาติ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

(2) สำรวจพื้นที่ภายในโรงเรียน รวมถึงพื้นที่ใกล้เคียง ร่วมกันค้นหาจุดเด่นและจุดด้อยนั้น เพื่อส่งเสริม พัฒนา และดำเนินการปรับปรุงต่อไป

(3) จัดสภาพแวดล้อม ทั้งอาคารเรียน สถานที่ บริเวณภายในโรงเรียน ให้สะอาด ปลอดภัย สวยงาม สร้างบรรยากาศให้ปลอดโปร่ง ใกล้ชิดธรรมชาติ และกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

4.3.3.2 แนวทางในการส่งเสริมให้มีบรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

(1) มีนโยบายจัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก มีอุณหภูมิที่เหมาะสม และตกแต่งด้วยสื่อการเรียนรู้ มุมประสบการณ์ที่หลากหลาย น่าสนใจ ทันสมัย และสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการเข้าของสถานที่

(2) ส่งเสริมให้มีการตกแต่งวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาด้วยสีธรรมชาติ (สีเดิมของวัตถุ)

(3) ผู้บริหารเปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุงห้องเรียนในแต่ละปีการศึกษา

4.3.3.3 แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีการคัดเลือก วัตถุดิบ เครื่องดื่ม และอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้เรียน

(1) ตั้งคณะกรรมการในการคัดเลือก ตั้งเกณฑ์ ข้อกำหนด หรือมาตรการเกี่ยวกับวัตถุดิบ เครื่องดื่มและอาหารว่างสำหรับผู้เรียน

(2) ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการอาหารกลางวัน ให้มีความเข้มงวดด้านอาหารให้ปรุงสุก สะอาด ปลอดภัย ถูกหลักโภชนาการ และสามารถรับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรับรองคุณภาพอาหาร

(3) ควบคุมดูแลผู้เช่าซื้อร้านค้าในสถานศึกษา เช่น สินค้าต้องมีเครื่องหมาย จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

(4) รมรงค์ให้นักเรียนเลือกสรรในการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มที่ถูกสุขลักษณะทั้งภายในและนอกโรงเรียน

4.3.4 แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะ ด้านครอบครัวเป็นสุข สรุปได้ดังนี้

4.3.4.1 แนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาวะของโรงเรียน

(1) จัดการประชุมคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะ และสร้างความร่วมมือในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขระหว่างครอบครัวและ โรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือ

(2) ส่งเสริมกิจกรรมการเยี่ยมบ้านในทุกปีการศึกษา

(3) จัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว และระหว่างครอบครัวกับโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างความรัก ความผูกพัน และได้ร่วมใช้เวลาร่วมกันอย่างมีความสุข

(4) ปลุกฝังและสร้างความเข้าใจถึงความแตกต่างของแต่ละครอบครัว

4.3.4.2 แนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาวะ เพื่อร่วมพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน

(1) ขับเคลื่อนการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนด้วยการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และนำผลจากการนิเทศไปพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ประชุมระหว่างผู้ปกครองเครือข่ายและกรรมการสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอ

(3) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสาร เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านสุขภาวะ เช่น ไลน์กลุ่มของผู้ปกครอง นักเรียน และครู โดยอาจมีครูผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเป็นผู้ให้คำปรึกษา

4.3.4.3 แนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน

(1) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและ โรงเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน

(2) โรงเรียนจัดทำวารสารหรือการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างครอบครัวของผู้เรียนกับครู รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษา

(3) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินความพึงพอใจ และแสดงความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปสู่การนำผลการประเมินและความคิดเห็นไปปรับปรุง พัฒนาต่อไป

(4) เชิญผู้ปกครองในชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถในด้านสุขภาพะหรืออื่น ๆ มาเป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้ทั้งแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้เรียน และมีการวางแผนการพัฒนาสุขภาพะของผู้เรียนร่วมกัน

4.3.5 แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสู่สุขภาพะ ด้านชุมชนเป็นสุข สรุปได้ดังนี้

4.3.5.1 แนวทางการส่งเสริมให้ชุมชนมีสถานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพะของโรงเรียน

(1) ประสานความสัมพันธ์อันดีผ่านทางคณะกรรมการสถานศึกษา กับชุมชน

(2) แจ้งให้เห็นถึงความสำคัญในการเสริมสร้างสุขภาพะ และขอความอนุเคราะห์ชุมชนในการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสุขภาพะของผู้เรียน

(3) สนับสนุนให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ควบคู่กับชุมชน โดยได้รับความร่วมมือจากองค์กรในท้องถิ่น เช่น สนามเด็กเล่น เครื่องออกกำลังกาย หรือห้องสมุด ที่สมาชิกในชุมชนสามารถเข้าใช้บริการได้

4.3.5.2 แนวทางการส่งเสริมให้ชุมชนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

(1) เอื้อเฟื้อสถานที่ในบริเวณโรงเรียนให้แก่ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ตามความประสงค์ และโรงเรียนให้ความร่วมมือ ความช่วยเหลือต่อชุมชนอย่างเต็มที่

(2) โรงเรียนจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ โดยจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

(3) โรงเรียนจัดอบรมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพะจากหน่วยงานภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

4.3.5.3 แนวทางการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพะของผู้เรียน

(1) ประสานงานหน่วยงานภายนอก ขอความร่วมมือในการเสริมสร้างสุขภาพะของผู้เรียนและชุมชน เช่น สาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบล

(2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับผู้เรียน เช่น ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา

(3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิถีชีวิตที่อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและทรัพยากรชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งเผยแพร่ภูมิปัญญา และปลูกฝังให้ตระหนักถึงความสำคัญ ร่วมสืบทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญาในท้องถิ่นอย่างเห็นคุณค่า

(4) โรงเรียนประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อและช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองในชุมชนเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของสภาวะผู้เรียน

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ 2) เสนอแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะ แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตรฐานส่วนประเมิน 5 ระดับ (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อคำนวณหาค่าสถิติวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) นำเสนอรูปแบบตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ ประกอบความเรียง ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบสอบถาม

จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index: $PNI_{modified}$ เพื่อระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification) โดยใช้ ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index: $PNI_{modified}$ ที่ปรับปรุงโดย สุวิมล ว่องวานิช (2558) ซึ่งเป็นวิธีหาค่าความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์แล้วหารด้วยสภาพที่เป็นจริง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ระบุความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยค่า $PNI_{modified}$ เป็นรายด้านที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงสุด 3 อันดับแรก

แล้วนำมาหาแนวทางในการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักมีคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และมีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการบริหารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน สามารถสรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 260 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุต่ำกว่า 30 ปีมากที่สุด รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี, อายุระหว่าง 41 – 50 ปี, และอายุระหว่าง 51 – 60 ปี ตามลำดับ และระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมา คือ ปริญญาโท, อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า และมีชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ตามลำดับ

5.1.2 แบบสอบถามสภาพความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะ

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$, S.D.=.99) และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.73$, S.D.=.58) สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้านทุกด้าน ซึ่งความต้องการจำเป็นของการดำเนินโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษาที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านผู้เรียนเป็นสุขและด้านครอบครัวเป็นสุข ($PNI_{modified}= .159$) รองลงมา คือ ด้านชุมชนเป็นสุข ($PNI_{modified}= .156$) ด้านโรงเรียนเป็นสุข ($PNI_{modified}= .125$) และด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข ($PNI_{modified}= .097$) ตามลำดับผลการศึกษา

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ตามความต้องการจำเป็นในการดำเนินการ โรงเรียนสุขภาวะ เมื่อพิจารณาลงลึกในแต่ละด้าน ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามาสรุปในแต่ละด้าน ดังนี้

5.1.2.1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข ในภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ เป็นรายด้านทุกด้าน ซึ่งความต้องการจำเป็นด้านผู้เรียนเป็นสุข 3 ลำดับแรก คือ (1) นักเรียนมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน (2) นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ และ (3) นักเรียนทักษะการปฏิเสธให้ตนเองพ้นจากอันตราย

5.1.2.2 ด้านโรงเรียนเป็นสุข ในภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ เป็นรายด้านทุกด้าน ซึ่งความต้องการจำเป็นด้านโรงเรียนเป็นสุข 3 ลำดับแรก คือ (1) โรงเรียนมีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาวะ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น (2) โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน และ (3) โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน

5.1.2.3 ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสุข ในภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ เป็นรายด้านทุกด้าน ซึ่งความต้องการจำเป็นด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสุข 3 ลำดับแรก คือ (1) โรงเรียนมีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่นและส่งเสริมการเรียนรู้ (2) โรงเรียนมีบรรยากาศในโรงเรียน และห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ (3) โรงเรียนมีการคัดเลือก วัตถุดิบ เครื่องดื่ม และอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาวะของผู้เรียน

5.1.2.4 ด้านครอบครัวเป็นสุข ในภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ เป็นรายด้านทุกด้าน ซึ่งความต้องการจำเป็นด้านครอบครัวเป็นสุข 3 ลำดับแรก คือ (1) ครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาวะของโรงเรียน (2) ครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาวะเพื่อร่วมพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน และ (3) ครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน

5.1.2.5 ด้านชุมชนเป็นสุข ในภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ เป็นรายด้านทุกด้าน ซึ่งความต้องการจำเป็นด้านชุมชนเป็นสุข 3 ลำดับแรก คือ (1) ชุมชนมีสถานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และใช้ประโยชน์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน (2) ชุมชนมี

ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และ (3) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริม สุขภาวะของผู้เรียน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นของโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยอภิปรายได้ ดังนี้

5.2.1 ความต้องการจำเป็นของโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมสภาพปัจจุบันอยู่ระดับมาก ทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงดาว แซ่มชื่น (2560) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบัน การดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

5.2.2 ด้านผู้เรียนเป็นสุข พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ความต้องการจำเป็นด้านผู้เรียนเป็นสุข ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ นักเรียนมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน อาจเป็นเพราะการวิเคราะห์หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่ตรงกับทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เท่าที่ควร ซึ่งทักษะ ดังกล่าวนั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะการคิด เชิงสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการทำงานเป็นทีม รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ให้ตรงตามยุคสมัย ความต้องการจำเป็นรองลงมา คือ การส่งเสริม ให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เนื่องด้วยการเริ่มต้นใช้ชีวิตในโรงเรียนเปรียบเสมือน โลกเสมือนจริงของผู้เรียน การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีสิทธิในการกำหนดข้อตกลงหรือแม้กระทั่งกฎระเบียบในสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความถูกต้อง เหมาะสม และให้มีการปฏิบัติร่วมกันอย่างเข้มงวด และความต้องการ จำเป็นลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนมีทักษะการปฏิเสธให้ตนเองพ้นจากอันตราย เนื่องด้วยสังคมไทย ในปัจจุบัน มีการบังคับใช้กฎหมายไม่สม่ำเสมอ มีความเหลื่อมล้ำ ปล่อยปละละเลย การปราบปราม อันตรายอาจไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทำให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับภัยอันตรายได้ทุกเมื่อ หากผู้เรียนเรียนรู้ เกี่ยวกับสุขภาวะด้วยความเข้าใจอย่างแท้จริง ทั้งจากการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หรือได้รับ

การถ่ายทอดประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสถานศึกษาอาจจัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์ที่ตรงตามความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาวะอย่างสนุกสนาน ผู้เรียนมีความสุข อาจมีส่วนช่วยเหลือให้ผู้เรียนปลอดภัย สามารถแก้ไขปัญหาอย่างชาญฉลาด เมื่อผู้เรียนต้องอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ พัดจาด (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะ สังกัดองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการจำเป็นด้านผู้เรียนเป็นสุข สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.3 ด้านโรงเรียนเป็นสุข พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ความต้องการจำเป็นด้านโรงเรียนเป็นสุข ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาวะ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นมีเอกลักษณ์ จุดเด่นและจุดด้อยที่แตกต่างกัน จึงควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาวะที่ต้องสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียน รวมถึงท้องถิ่น ความต้องการจำเป็นรองลงมา คือ โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน เพราะการจัดการเรียนรู้ที่ดีและมีคุณภาพ ควรสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาตามความต้องการของผู้เรียน และหัวใจสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ คือ โรงเรียนควรเป็นศูนย์กลางของแหล่งเรียนรู้ทั้งของผู้เรียนเองหรือแม้กระทั่งสมาชิกทุกคนในชุมชน และความต้องการจำเป็นลำดับสุดท้าย คือ โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน เนื่องจากช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ก่อนที่โรงเรียนจะเปิดทำการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ นั้น ประเทศไทยอยู่ในช่วงวิกฤตการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งทุกสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพที่คำนึงถึงการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ พัดจาด (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะ สังกัดองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านโรงเรียนเป็นสุข อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านโรงเรียนเป็นสุข อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.4 ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสุข พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ความต้องการจำเป็นด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสุข ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่นและส่งเสริมการเรียนรู้ อาจเป็นเพราะผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไม่เพียงพอ ส่งผลให้บริเวณโรงเรียนไม่เหมาะสมต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียนเท่าที่ควร ดังนั้นสถานศึกษา จึงควรปลูกจิตสำนึกและสร้างวินัยเชิงบวกให้ผู้เรียนเป็นอันดับแรก ต่อมา คือ จัดสรรบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อดูแลด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและพื้นที่ใกล้เคียงร่วมกัน ความต้องการจำเป็นรองลงมา คือ โรงเรียนมีบรรยากาศในโรงเรียน และห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องด้วยบรรยากาศในโรงเรียนที่ดี สะอาด และปลอดภัย รวมถึงห้องเรียนที่มีแสงสว่าง มีอากาศถ่ายเทอย่างเพียงพอ และมีอุณหภูมิที่เหมาะสม เป็นตัวช่วยสำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดี รวมถึงมีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างรอบด้าน และความต้องการจำเป็นลำดับสุดท้าย โรงเรียนมีการคัดเลือก วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องดื่ม และอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาวะของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิต เอรารวรรณ์ และวราพร เอรารวรรณ์ (2560) ศึกษาเรื่อง การประเมินผล โครงการเสริมสร้าง พลังอำนาจ การจัดการศึกษาที่สร้างสุขภาวะในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของโครงการตามกรอบคุณลักษณะ 5 องค์ประกอบ องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

5.2.5 ด้านครอบครัวเป็นสุข พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ความต้องการจำเป็นด้านครอบครัวเป็นสุข ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาวะของโรงเรียน เนื่องจากครอบครัวเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสุขภาวะของผู้เรียนโดยตรง การที่สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะถือว่าเป็นสิ่งที่ดี ความต้องการจำเป็นรองลงมา คือ ครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาวะ เพื่อร่วมพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน ทั้งนี้สมาชิกในครอบครัวของผู้เรียน อาจเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะ ดังนั้นการจัดประชุมผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านสุขภาวะและนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามผลการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ และความต้องการจำเป็นลำดับสุดท้าย ครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องด้วยการขับเคลื่อนการปฏิบัติ และการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืนนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างครอบครัว โรงเรียน และชุมชนที่มีคุณภาพ การประสานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งการให้ความสนับสนุน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและผู้เรียน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ย์ พัดจาด (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนสุภาพะ สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านครอบครัวเป็นสุข อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านครอบครัวเป็นสุข อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.6 ด้านชุมชนเป็นสุข พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ความต้องการจำเป็นด้านชุมชนเป็นสุข ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ชุมชนมีสถานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน หากมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ประสานความร่วมมือกับชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ขอรับการสนับสนุนอุปกรณ์ สถานที่ หรือแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างสุขภาวะอย่างครบถ้วน ความต้องการจำเป็นรองลงมา คือ ชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะเกิดประโยชน์อย่างรอบด้าน ได้แก่ โรงเรียน ครอบครัว สภาพแวดล้อม หรือแม้กระทั่งชุมชนเอง และความต้องการจำเป็นลำดับสุดท้าย คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน เมื่อได้รับความอนุเคราะห์จากทุกเครือข่าย ทำให้เกิดพลังแห่งการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาที่ประสานทุกความร่วมมือ เพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นให้เข้มแข็งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงเนตร ธรรมกุล และอังคนันท์ เทพอำนวย (2563) ศึกษาเรื่อง การประเมินโรงเรียนสุภาพะของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การประเมินระดับโรงเรียนสุภาพะของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านชุมชนเป็นสุข มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

5.3 การเสนอแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา

5.3.1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข

1) แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน สถานศึกษาควรวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาและทักษะที่มีความจำเป็นต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อตอบสนอง

ความต้องการของผู้เรียนอย่างสูงสุด โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ active learning อย่างเต็มตามศักยภาพผสานกับการใช้เทคนิคแบบเสริมแรงบวกให้กับผู้เรียนภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อผู้เรียน และสุดท้ายผู้เรียนเป็นผู้ประเมินการสอนของผู้สอนเพื่อนำผลจากการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

2) แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ควรปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม เสริมสร้างทักษะและกระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น และให้อิสระในด้านสิทธิเสรีภาพแก่นักเรียนในการใช้ชีวิตในรั้วสถานศึกษา ตลอดจนให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกชาติพันธุ์ด้วยความเท่าเทียม

3) แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติให้ตนเองพ้นจากอันตราย ควรศึกษาบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่นก่อนที่จะดำเนินการประชุมและวางแผน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงาน โดยใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งกิจกรรมที่ได้จากการประชุมวางแผน เป็นรูปแบบฐานการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

5.3.2 ด้านโรงเรียนเป็นสุข

1) แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาวะ ควรบูรณาการการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียน และท้องถิ่น เริ่มต้นการจัดประชุมเพื่อวางแผน สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับสุขภาวะของผู้เรียน ศึกษาบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่น จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ที่ความสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่นสู่การปฏิบัติจริง โดยโรงเรียนจัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ได้รับการร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน สถานศึกษาควรบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ครอบคลุมทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับประยุกต์ใช้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน พร้อมทั้งปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สะอาด มีระบบ ระเบียบ เป็นสัดส่วน เมื่อผู้เรียนศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก

3) แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน ผู้บริหารควรมีบทบาทในการร่วมบริหารจัดการและประสานความร่วมมือกับ

หน่วยงานทุกฝ่าย วางแผนเพื่อกำหนดนโยบายของสถานศึกษาที่คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียน และจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

5.3.3 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข

1) แนวทางในการส่งเสริมให้มีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่น และส่งเสริมการเรียนรู้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันสร้างวินัยเชิงบวก ปลุกจิตสำนึกให้ผู้เรียนรักธรรมชาติ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เนื่องด้วยทุกพื้นที่ภายในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ควรใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) แนวทางในการส่งเสริมให้มีบรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก อุณหภูมิเหมาะสม ทั้งการตกแต่งวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาด้วยสีธรรมชาติ (สีเดิมของวัตถุ)

3) แนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีการคัดเลือก วัตถุดิบ เครื่องดื่ม และอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้เรียน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดเลือก ตั้งเกณฑ์ และข้อกำหนด โดยมีมาตรการที่เข้มงวดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบและรับรองคุณภาพอาหาร สถานศึกษาเป็นผู้ควบคุมผู้เช่าซื้อร้านค้าในโรงเรียนให้จำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพ รวมทั้งรณรงค์ให้นักเรียนเลือกสรรในการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มที่ถูกสุขลักษณะ

5.3.4 ด้านครอบครัวเป็นสุข

1) แนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาพของโรงเรียน ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการเยี่ยมบ้านผู้เรียนทุกปีการศึกษา หลังจากนั้น สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันสร้างความร่วมมือในการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไขสุขภาพของผู้เรียน และจัดกิจกรรมที่เกิดการสานสัมพันธ์ภายในครอบครัวหรือระหว่างครอบครัวกับโรงเรียน ตลอดจนสร้างความเข้าใจถึงความแตกต่างแต่ละครอบครัว

2) แนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาพ เพื่อร่วมพัฒนาสุขภาพผู้เรียน ควรขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยประชุมระหว่างผู้ปกครองเครือข่ายและกรรมการสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสาร เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านสุขภาพ

3) แนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรจัดทำวารสารโรงเรียนและการประชาสัมพันธ์ เพื่อจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและโรงเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน โดยเชิญผู้ปกครองในชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถในด้านสุขภาพ เป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้ทั้งแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้เรียน และมีการวางแผนการพัฒนาสุขภาพของผู้เรียนร่วมกัน

5.3.5 ด้านชุมชนเป็นสุข

1) แนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนมีสถานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพของโรงเรียน ควรแจ้งให้เห็นถึงความสำคัญในการเสริมสร้างสุขภาพ และสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ซึ่งขอความอนุเคราะห์ชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสุขภาพของผู้เรียน

2) แนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โรงเรียนควรเอื้อเฟื้อสถานที่ให้แก่ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ และจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ โดยจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยมีหน่วยงานภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือให้ความรู้

3) แนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของผู้เรียน ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับผู้เรียน และประสานงานหน่วยงานภายนอก ขอความร่วมมือในการเสริมสร้างสุขภาพของผู้เรียนและชุมชน

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาพสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.4.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ด้านผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนควรจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับทักษะที่มีความจำเป็นต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2) ด้านโรงเรียนเป็นสุข ผู้บริหารควรมีบทบาทในการร่วมบริหารจัดการ วางแผน รวมถึงประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาวะของผู้เรียน

3) ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสุข โรงเรียนควรมีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน

4) ด้านครอบครัวเป็นสุข โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครอบครัวของผู้เรียนมีความรู้ เกี่ยวกับสุขภาวะ และเข้าใจถึงความแตกต่างแต่ละครอบครัว เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน

5) ด้านชุมชนเป็นสุข โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน เพื่อขอความร่วมมือ จากผู้นำท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ในการสร้างชุมชนให้ส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษารูปแบบการส่งเสริมสุขภาวะสำหรับสถานศึกษาสังกัดอื่น
- 2) ควรศึกษาการพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาวะสำหรับสถานศึกษาสังกัดอื่น
- 3) ควรออกแบบการวิจัย (Research Design) รูปแบบอื่น ซึ่งใช้ตัวแปรเดิม (Research and Development) โดยใช้ทำสถิติขั้นสูงอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาละพินธุ และคณะ. (2547). *ปัจจัยที่มีผลต่อสภาวะสุขภาพ*. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- กัลย์วิสาข์ ธาราวร. (2560). การประเมินความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 12(2), 370-384.
- คมสร วงษ์รักษา. (2559). ความก้าวหน้าการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่. *อุตสาหกรรม*, 16(6), 123-132.
- เครือข่ายโรงเรียนสุภาพะ ภาคอีสานตอนล่าง. (2561). *คู่มือโรงเรียนเฮ็ดดีมีสุข โครงการเสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนสุภาพะ ภาคอีสานตอนล่าง*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- จันทร์เพ็ญ ลาภมากผล. (2564). การเสริมสร้างโรงเรียนสุภาพะในสถานศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์. *วารสารบรรณการศึกษามนุษยศาสตร์*, 2(1), 49-57.
- จิรวัดน์ วรณโรจน์, และภานุวัฒน์ นิลสร. (2564). อ่านต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 11(3), 24-37.
- ฐานะมาศ หาดยาว. (2564). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- เดชรัต สุขกำเนิด และคณะ. (2545). *การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ เพื่อสร้างนโยบายสาธารณะหรือสุขภาพ: แนวคิดแนวทางและการปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดีไซน์จำกัด.
- ดวงดาว แซ่มั่น. (2560). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ดวงเนตร ธรรมกุล, และอังคนันท์ เทพอำนวย (2563). การประเมินโรงเรียนสุภาพะของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 14(3), 119-130.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นภัส ศรีเจริญมณฑล, และวราลี ถนอมชาติ, (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ประวิต เอรารวรรณ์, และวราพร เอรารวรรณ์. (2560). รายการการประเมินผลโครงการเสริมสร้างพลังอำนาจการจัดการศึกษาที่สร้างสุขภาวะในโรงเรียน. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยสารคาม, 23(2), 104-113.
- ประวิต เอรารวรรณ์. (2562). การสร้างชุมชนวิชาชีพบนฐานโรงเรียน: บทเรียนจากโครงการโรงเรียนสุขภาวะ. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, 9(2), 86-106.
- ปัทมาภรณ์ เสือทองปาน และคณะ. (2563). การพัฒนาโรงเรียนให้สุขภาวะ กรณีศึกษาโรงเรียนทหารอากาศบำรุง. วารสารชุมชนวิจัย, 15(2), 142-154.
- ประเวศ วะสี. (2549). การพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน สุขภาวะชุมชนเป็นรากฐานของสุขภาวะทั้งมวล. กรุงเทพฯ: สำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ.
- ปราณี อินทรักษา. (2554). การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พระไพศาล วิสาโล. (2552). สุขแท้ด้วยปัญญา วิธีสู่สุขภาวะทางปัญญา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- พนัส พฤษสุมันท์. (2552). มหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ. วารสาร Health, 32(2), 32-38.
- เพ็ญ สุขมาก. (ม.ป.ป.). หลักคิด: สุขภาพ สุขภาวะ ปัจจัยกำหนดสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพ. ใน การประชุมเชิงปฏิบัติการ: เรื่อง การประเมินผลงานสร้างเสริมสุขภาพ เครือข่ายนักประเมินผลงานสร้างเสริมสุขภาพภาคเหนือ (รายงานผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ). สงขลา: สถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา. (2556). การบริหารจัดการ โรงเรียนสุขภาวะ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา. (2560). เครื่องมือพัฒนาสู่ความเป็นโรงเรียนสุขภาวะ. มหาสารคาม: ผู้แต่ง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุภาพร บุภาพร, และสะอาด ศรีวรรณ. (2561). การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 บนฐานโรงเรียน
สุขภาวะ. *วารสารคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม*, 3(1), 27-57.
- ศิวดล ดวงหะคั้ง. (2555). การพัฒนาโรงเรียนสะอาดประชาสรรค์สู่โรงเรียนสุขภาวะ:
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Unpublished Master's thesis).
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุคนธ์ เกียสกุล, และนพรัตน์ แก่นนาคำ. (2542). โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ก้าวใหม่ของงานอนามัย
โรงเรียน. *วารสาร Health*, 22(1), 11-20.
- สุบิน บุระรัช. (2554). แนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานประเมินความต้องการจำเป็น.
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 13(2), 31-54.
- สุพจน์ พัดจาด. (2562). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะ สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*, 2(1), 67-89.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2560). *โรงเรียนสุขภาวะ การศึกษา
แบบนวัตกรรมยุคใหม่ (Healthy School)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2565). *ระบบสารสนเทศเพื่อบริหาร
การศึกษา*. ปทุมธานี: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อัมพิกา สิริพรหม. (2563). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการ โรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่
ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก* (Unpublished
Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อำพล จินดาวัฒน์. (2547). *การสร้างสุขภาพประชาชนไทย อดีต สู่อนาคต*. นนทบุรี: กระทรวง
สาธารณสุข.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Adams, T., Bezner, J., & Steinhardt, M. (2010). The conceptualization and measurement of perceived wellness: Integrating balance across and within dimensions. *American Journal of Health Promotion, 11*(3), 208-18.
- Allardt, R.W. (2002). "Implication of Genotype Environment Interaction in Applied Plant Breeding". *Crop Sci., 4*, 503-508.
- Ayse, S. (2022). The Effects of Joint Hypermobility on Quality of Life in Healthy School Children. *Effects of Joint Hypermobility in Children, 38*(1), 67-73.
- Barrow, R., & Milburn, G. (1990). *A Critical Dictionary of Educational Concepts* (2nd ed.). New York: Teach College Press.
- Diener, E., & Oishi, S. (2004). Are Scandinavians happier than Asians? Issues in comparing nations on subjective well-being. In F. Columbus (Ed.), *Asian Economic and Political Issues: Vol. 10* (pp. 1-25). Hauppauge, NY: Nova Science.
- Hemmingsen, D., Stenklev, N.C., & Klingenberg, C. (2021). Extended high frequency audiometry thresholds in healthy school children. *International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology, 144*(2021), 1-5.
- Hoy, W. K., Tarter, C. J., & Kottkamp, R.B. (1991) *Open School/Health School Measuring Organization Climate*. Newbury Park: Corwin Press.
- Izabella, M. L. (2021). Student Well-Being in the Context of Erik Allardt's Theory of Welfare and Urie Bronfenbrenner's Ecological Systems Theory of Development. *Educational Research Review Educational Studies Review, 2*(2021), 197-212.
- Kaufman, R. (2000). *Mega planning*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607-610.
- Kruse, S. D., & Louis, K. S. (1995). An emerging framework for analyzing school based professional community. In K.S.Louis & S.D.Kruse (Eds.), *Professionalism and community: Perspectives on reforming urban schools* (p. 2342). Thousand Oaks, CA: Corwin Press, Inc.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Lane, K. R., Crofton, C., & Hall, G. J. (1983). *Assessing needs for school district allocation of federal funds*. In B. R. Witkin (Ed.), *Assessing needs in education and social program* (pp.216-217). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Lucero, Y. (2021). Helicobacter pylori, clinical, laboratory, and noninvasive biomarkers suggestive of gastric damage in healthy school-aged children: A case-control study. *International Journal of Infectious Diseases*, 103(2021), 423-430.
- Marmot, M., & Wilkinson, R. G. (2000). *Social Determinants of Health*. England: Great Britain.
- Myer, J. E., Sweeney, T. J., & Witmer, J. M. (2000). The Wheel of Wellness Counseling for Wellness A Holistic Model for Treatment Planning. *Journal of Counseling & Development*, 78(3), 251-266.
- Owen, R.G. (1991). *Organizational behavior in education*. Englewood Cliffs: NJ Prentice.
- Purnell, J. Q., Lobb Dougherty, N., Kryzer, E. K., Bajracharya, S., Chaitan, V. L., Combs, T., . . . Brown, M. (2020). Research to Translation: The Healthy Schools Toolkit and New Approaches to the Whole School, Whole Community, Whole Child Model. *The Journal of School Health*, 90(12). 948-963. <https://doi.org/10.1111/josh.12958>
- Ryff, C.D., & Keyes, C.L.M. (1995). The Structure of Psychological Well-Being Revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727.
- Shoari, N. (2022). Towards healthy school neighborhoods: A baseline analysis in Greater London. *Environment International*, 165(2022), 1-10.
- Stufflebeam, D. L., McCormick, C.H., Brinkerhoff, R. O., & Nelson, C.O. (1985). *Conducting Educational Needs Assessment*. United State of America: Kluwer academic.
- Tesluk, P., Hofmann, D., & Quigley, N. (2002). *Integrating the Linkages Between Organizational Culture And Individual Outcomes at Work. Psychological Management of Individual Performance*. New York: John Wiley & Sons.
- Witkin, B.R., & Altschuld, J. W. (1995). *Planning and Conducting Needs Assessments*. Thound Oaks: Sage Publications.
- World Health Organization. (1998). *WHO's Global Healthy Work Approach*. Geneva: Author.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ
แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความต้องการจำเป็นในการดำเนินการโรงเรียนสุภาพะ

โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อคำถาม และขอความอนุเคราะห์ให้ท่าน
ตอบแบบสอบถามให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด เพื่อให้การวิจัยนี้ มีผลสรุปที่เชื่อถือได้
และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ข้อมูลที่ได้มาจากการตอบแบบสอบถามนั้น
จะเป็นความลับและไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้
และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางสาวบัวบูชา ยิ่งมี

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ
มหาวิทยาลัยรังสิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 30 ปี
☐ 30-40 ปี
☐ 41-50 ปี
☐ 51-60 ปี
☐ 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ☐ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
☐ อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า
☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

- ☐ ต่ำกว่า 1 ปี
☐ 1-5 ปี
☐ 6-10 ปี
☐ 11-15 ปี
☐ 15-20 ปี
☐ 21 ปีขึ้นไป

ด้านที่	ข้อความ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	ของผู้เรียน										
2	ชุมชนของโรงเรียนของท่านมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน										
3	ชุมชนของโรงเรียนของท่านเปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนได้แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเชิงสุขภาวะของผู้เรียน										
4	โรงเรียนและชุมชนของโรงเรียนของท่าน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน										

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้ และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

นางสาววันวิสา ยิงมี

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ
มหาวิทยาลัยรังสิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ _____ นามสกุล _____
2. ตำแหน่ง _____
3. อายุงาน _____ ปี _____ เดือน _____
4. สถานที่ปฏิบัติงาน _____
5. วุฒิการศึกษา _____

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนดูภาวะสำหรับสถานศึกษา

ด้านที่ 1 ผู้เรียนเป็นสุข

1. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนของโรงเรียนในสังกัดของท่าน มีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียนอย่างไร _____

2. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนของโรงเรียนในสังกัดของท่าน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้อย่างไร _____

3. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนของโรงเรียนในสังกัดของท่าน มีทักษะการปฏิบัติให้ตนเองพ้นจากอันตรายอย่างไร _____

ด้านที่ 2 โรงเรียนเป็นสุข

1. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดของท่าน มีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาวะ โดยสอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียนและท้องถิ่นอย่างไร _____

2. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดของท่าน มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียนอย่างไร _____

3. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดของท่าน มีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียนอย่างไร _____

ด้านที่ 3 สภาพแวดล้อมเป็นสุข

1. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้มีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่น และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างไร _____

2. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้มีบรรยากาศในโรงเรียน และห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร_____

3. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดของท่านมีการคัดเลือกวัตถุดิบ เครื่องดื่มและอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้เรียนอย่างไร_____

ด้านที่ 4 ครอบครัเป็นสุข

1. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวของนักเรียนในโรงเรียนภายในสังกัดของท่าน เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสุขภาพของโรงเรียนอย่างไร_____

2. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวของนักเรียนในโรงเรียนภายในสังกัดของท่าน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสุขภาพ เพื่อร่วมพัฒนาสุขภาพผู้เรียนอย่างไร_____

3. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวของนักเรียนในโรงเรียนภายในสังกัดของท่านมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร _____

ด้านที่ 5 ชุมชนเป็นสุข

1. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนในโรงเรียนภายในสังกัดของท่านมีสถานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียนอย่างไร _____

2. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนและโรงเรียนภายในสังกัดของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างไร _____

3. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนของโรงเรียนภายในสังกัดของท่านมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียนอย่างไร _____

ภาคผนวก ค

รายละเอียดผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

รายละเอียดผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

- ท่านที่ 1 ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนานาชาติการพิเศษ
ระดับการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
- ท่านที่ 2 ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนานาชาติการ
ระดับการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
- ท่านที่ 3 ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยนานาชาติการ
ระดับการศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
เพื่อการศึกษา
- ท่านที่ 4 ตำแหน่งครู วิทยาลัยนานาชาติการ
ระดับการศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
- ท่านที่ 5 ตำแหน่งครู วิทยาลัยนานาชาติการ
ระดับการศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

**รูปแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของประเด็นแบบสอบถาม
สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความสอดคล้องของประเด็นข้อคำถาม เพื่อใช้ในแบบสอบถาม
สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แต่ละข้อ
ว่ามีความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ความคิดเห็น โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ข้อที่	ข้อความ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ด้านที่ 1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข						
1	นักเรียนในโรงเรียนของท่านมีสุขภาพที่ดี	+1	+1	0	0.6	ใช้ได้
2	นักเรียนในโรงเรียนของท่านมีทักษะการปฏิเสธให้ตนเองพ้นจากอันตราย	+1	0	+1	0.6	ใช้ได้
3	นักเรียนในโรงเรียนของท่านสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
4	นักเรียนในโรงเรียนของท่านมีวินัย รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
5	นักเรียนในโรงเรียนของท่าน มีจิตสาธารณะ อนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
6	นักเรียนในโรงเรียนของท่าน มีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจในการเรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ด้านที่ 2 ด้านโรงเรียนเป็นสุข						
7	โรงเรียนของท่าน มีการบริหารจัดการ ที่เอื้อต่อการสร้างเสริม สุขภาวะของผู้เรียน	+1	+1	0	0.6	ใช้ได้
8	โรงเรียนของท่าน มีการบูรณาการ กระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน มีสุขภาวะ โดยสอดคล้อง กับบริบทภายในโรงเรียน และท้องถิ่น	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
9	โรงเรียนของท่าน มีกระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การติดตามประเมินผล ร่วมกันภายในโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
10	โรงเรียนของท่าน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
	มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน					
ด้านที่ 3 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข						
11	โรงเรียนของท่านเป็นเขตปลอดเหล้าบุหรี่ การพนันและสิ่งเสพติด	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
12	โรงเรียนของท่านมีการคัดเลือก วัตถุอันตราย เครื่องดื่ม และอาหารว่างที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาวะของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
13	โรงเรียนของท่านมีบรรยากาศในโรงเรียน และห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
14	โรงเรียนของท่านมีระบบป้องกันภัย และมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
15	โรงเรียนของท่านมีการจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่นและส่งเสริมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ด้านที่ 4 ด้านครอบครัวเป็นสุข						
16	ครอบครัวของนักเรียน	+1	0	+1	0.6	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
	ของท่านรับฟัง และให้คำแนะนำที่เป็น ประโยชน์แก่ผู้เรียน ในการป้องกันความเสี่ยง ต่อพฤติกรรมที่ทำลาย สุขภาพ					
17	โรงเรียนและครอบครัว ของนักเรียนของท่าน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทางด้านสุขภาพ เพื่อร่วมพัฒนาสุขภาพ ผู้เรียน	+1	+1	0	0.6	ใช้ได้
18	ครอบครัวของนักเรียน ของท่านมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
19	ครอบครัวของนักเรียน ของท่านเข้าไปมีส่วน ร่วมในกระบวนการ เสริมสร้างสุขภาพ ของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ด้านที่ 5 ด้านชุมชนเป็นสุข						
20	ชุมชนของโรงเรียน ของท่านมีสถานที่ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ของผู้เรียน	+1	+1	0	0.6	ใช้ได้
21	ชุมชนของโรงเรียน	+1	+1	0	0.6	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
	ของท่านมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน					
22	ชุมชนของโรงเรียนของท่านเปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนได้แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเชิงสุขภาวะของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
23	โรงเรียนและชุมชนของโรงเรียนของท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

วิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของรายการข้อคำถามด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำผลการแสดงความคิดเห็นที่ได้มาวิเคราะห์หาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) แล้วได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.6-1.00 สรุปค่า IOC ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปจัดทำแบบสอบถามสำหรับนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	บัวบูชา ยิ่งมี
วัน เดือน ปีเกิด	6 กันยายน 2537
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, 2556 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, 2566
ที่อยู่ปัจจุบัน	39/12 หมู่ที่ 10 ถนนสีขาว ตำบลคลองสอง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสังข์อ่ำวิทยา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
ตำแหน่งปัจจุบัน	ตำแหน่ง ครู คศ.1 (ไม่มีวิทยฐานะ)

